

LETO XXIII. Stev. 215
 IZDAJA IN TISKA
 CASOPISNO ZASOJNIŠKO
 PODJETJE
 »LJUDSKA PRAVICA«
 DIREKTOR PODJETJA
 LEV MODIC
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 IVAN SINKOVEC
 List izhaja vsak dan razen
 petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
 USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
 1934 - MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 14-DNEVNIK IN
 TEDNIK - OD OSVOBODITVE
 DO 1. JULIJA 1981 KOT DNEV-
 NIK. NATO PA KOT TEDNIK
 - OD 1. JUNIJA 1983 IZHAJA
 V REDAKCIJSKI POVEZANO-
 STI Z »BORBO«

DRUGI DAN BIVANJA POLJSKE DELEGACIJE V BEOGRADU

Obisk v ljudskem odboru

Predsednik LO Beograda Djurica Jojkić je izročil Wladislawu Gomulki zlato spominsko plaketo, vsem članom delegacije pa tudi spominska darila

Beograd, 11. sept. (Tanjug). Člani poljske partijske in vladne delegacije, ki jo vodi prvi sekretar CK Poljske združene delavske partije Wladislaw Gomulka in poljski ministrski predsednik Juzef Cyrankiewicz, so danes dopoldne prisostvovali svečani seji Ljudskega odbora Beograda.

Ko sta Gomulka in Cyrankiewicz stopila v svečano dvorano Ljudskega odbora, so ju navzoči gostje in odborniki pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

Svečano sejo je začel predsednik LO Beograda Djurica Jojkić, ki je najprej pozdravil drage goste iz prijateljske Poljske, nato pa med drugim dejal:

to medsebojno sodelovanje in vseh področjih razširili in poglobili. Predsednik Jojkić je nato govoril o obisku raznih delegacij obeh dežel ter nadaljeval:

(Nadaljevanje na 3. strani)

Čestitka predsednika Tita Prva dalmatinski proletarski brigadi

Beograd, 11. sept. (Tanjug). - Vrhovni komandant oboroženih sil FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je poslal ob 15. obletnici ustanovitve Prve dalmatinske proletarske brigade pripadnikom te brigade čestitko, v kateri je vsem vojakom, podoficirjem in oficirjem brigade najpriščneje čestital in jim poslal tovariške pozdrave. Hkrati se je opravičil, ker tudi sam ni mogel prisostvovati proslavi.

Lloydova zahvala

Beograd, 11. sept. (Tanjug). - Britanski zunanji minister G. Selwyn Lloyd je poslal državnemu sekretarju Koči Popoviću naslednje pismo:

»Najiskreneje se Vam zahvaljujem za Vašo ljubeznivost in gostoljubnost, ki mi je bila izkazana med mojim obiskom v Beogradu. Name je napravilo nenavadno močan vtis topla prijateljstvo, s katerim so me povsod sprejeli. Žal mi je edinole, da mi je bil čas tako kratko odmerjen in da nisem mogel videti v Beogradu in Jugoslaviji toliko, kolikor sem želel.

Prepričan sem, da so naši razgovori prispevali k utrditvi dobrih odnosov med obema našima deželama in da so obema vladama omogočili boljše presojo in razumevanje njihovih stališč.

Zelo Vam bom hvaležen, če boste predsedniku Titu sporočili mojo hvaležnost za to, ker me je 6. septembra sprejel in zadržal na kosilu.

Wladislaw Gomulka v družbi predsednika Tita in njegove soproge na sprejemu v Belem dvoru

POZDRAVNE BESEDE PREDSEDNIKA JOJKIĆA

Ne bo nam žal naporov za razširjenje medsebojnega sodelovanja

»Prepričan sem, da vsi prebivalci glavnega mesta Jugoslavije, kakor tudi vsi ljudje širom po naši deželi z iskreno naklonjenostjo in radostjo pozdravljajo prihod partijsko-državne delegacije LR Poljske na obisk v našo deželo. Jugoslavanski narodi goje najiskrenejše prijateljstvo do bratskega poljskega naroda in prijateljske Ljudske republike Poljske. Prepričani smo, da tudi

poljski narod goji topla čustva do jugoslovanskih narodov. To prijateljstvo sloni na številnih ve-

Zdravica med svečanim kosilom v Zveznem izvršnem svetu

Svečano kosilo v Izvršnem svetu Srbije

Beograd, 11. sept. (Tanjug). Predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov je priredil danes v poslopiju republiškega izvršnega sveta svečano kosilo na čast poljski partijski in državni delegaciji. Na kosilu sta bila voditelja delegacije Wladislaw Gomulka in Juzef Cyrankiewicz, ostali člani delegacije ter poljski veleposlanik Henryk Grochulski s člani veleposlanštva.

Izmed jugoslovanskih predstavnikov so bili na kosilu Koča Popović, Ivan Gošnjak, Blažo Jovanović, Miloš Minić, funkcionarji Zveznega izvršnega sveta, Ljudske skupščine in Izvršnega sveta Srbije ter predstavniki kulture in javnega življenja. Na kosilu je bilo 80 povabljencev.

Danes v Ljubljani

Ljubljana, 11. sept. - Poljska partijska in vladna delegacija bo prispela v Ljubljano jutri zjutraj. Poljske goste bodo na ljubljanski postaji sprejeli naši najvidnejši politični in javni delavci.

Poljski gostje bodo v teku dopoldneva obiskali »Litostroj« in OLO Ljubljana. Opoldne bo v prostorih Izvršnega sveta LRS svečano kosilo, popoldne pa bodo poljski gostje preko Postojne, kjer bodo ogledali tudi jamo, odpotovali na Reko.

Zadovoljivi uspehi

v razvoju prijateljstva in sodelovanja z Japonsko

Tokio, 11. sept. (Tanjug). - Jugoslovanska delegacija s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Svetozarjem Vukmanovičem na čelu je zaključila svoj obisk na Japonskem.

V skupnem jugoslovansko-japonskem poročilu je rečeno, da sta obe deželi dosegli zadovoljive uspehe v razvoju prijateljstva in medsebojnega razumevanja. Predstavniki Jugoslavije in Japonske so se sporazumeli, da je treba takšne odnose razvijati še naprej na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih v prid obeh dežel in okrepitve miru na svetu. Delegaciji sta se sporazumeli, da bosta predlagali, naj bi diplomatski predstavništvi v Jugoslaviji in na Japonskem povišali v veleposlanštvi.

Razgovori jugoslovanske delegacije na Japonskem niso bili omejeni samo na vprašanje gospodarskega sodelovanja, marveč so obravnavali tudi druga vprašanja ter posebej izrazili željo o razvoju kulturnega sodelovanja.

Ob zaključku obiska je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović izjavil, da so prišli med razgovori do izraza številne podobnosti v razvoju kulturnega sodelovanja.

z eh v minulosti, na skupnem boju in žrtvah med drugo svetovno vojno, na skupnih ciljih - izgradnji socializma in boju za ohranitev miru na svetu.

Odnosi med Jugoslavijo in Poljsko postajajo v zadnjih letih čedalje bolj intenzivni in raznovrstni. Razvilo se je plodno sodelovanje in navezane so bile tesnejše zveze med različnimi ustanovami, organizacijami in delovnimi kolektivi. Zelo zadovoljivo se razvijajo gospodarski, kulturni in športni stiki. Vse to omogoča, da še bolj razvijamo prijateljsko in pristransko sodelovanje med obema deželama. Takšno sodelovanje žele narodi ter partijske in državno vodstvo Jugoslavije tudi v bodoče in ni jim žal naporov, da bi

medsebojnega in mednarodnega sodelovanja. V skladu s tem so izrazili željo, naj bi tudi v bodoče prišlo do osebnih stikov med predstavniki obeh dežel.

Japonski časniki so na široko pisali o obisku jugoslovanske delegacije, kateremu so posvetili tudi vso pozornost v oddajah po radiu in na japonski televiziji.

Naša gospodarska delegacija pod vodstvom Svetozarja Vukmanoviča, v kateri sta še državni podsekretar Vladimir Velebit in guverner Narodne banke Vojin Guzina, je davi prispela v Hongkong. Delegacija je takoj z vlakom nadaljevala pot v Kanton, od koder bo z letalom odpotovala v Peking.

STEVILNE NALOGE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE LETOŠNJO JESEN

Na vrsti določitev smernic za bodočo politiko družbene in osebne potrošnje

Prvo jesensko zasedanje bo predvidoma v začetku oktobra - Na dnevnem redu razprava o več novih zakonskih osnutkih - Med drugim naj bi sprejeli tudi zakon o javnih uslužbencih

Beograd, 11. sept. (Tanjug). Kakor smo zvedeli, bo prvo jesensko zasedanje Zvezne ljudske skupščine predvidoma v času med 1. in 10. oktobrom. Na tem zasedanju bodo predvsem določili smernice za bodočo politiko družbene in osebne potrošnje. Zvezni izvršni svet je že prej predložil Ljudski skupščini elaborate, na podlagi katerih bodo razpravljali o teh vprašanjih. To bodo hkrati tudi zadnji elaborati iz problematike perspektivnega plana, ki jih bo Ljudska skupščina posebej obravnavala. Na prejšnjih zasedanjih je skupščina posebej razpravljala in sprejela resolucije o perspektivnem razvoju kmetijstva in zadrugištva, potem industrije ter naposled gradbeništva. O ostalih gospodarskih področjih bodo razpravljali istočasno, ko bodo proučevali dokončni osnutek perspektivnega plana razvoja v celoti.

Predvideno je, da bodo prišli na oktoberskem zasedanju na dnevni red tudi osnutek zakona o prevozu na železnicah, osnutek zakona o inštitutu za javno upra-

vo in morda še osnutek zakona o dopolnitvi zakona o izvolitvi in odpoklicu ljudskih poslancev.

Mandat Zvezne ljudske skupščine bo potekel letos 23. decembra in zato bodo, da bi opravili nekaj nujnega dela, sklicali dodatno več zasedanj. Skupščina naj bi sprejela perspektivni družbeni plan razvoja in družbeni plan ter proračun za leto 1958.

Razen tega naj bi Zvezna ljudska skupščina sprejela zakon o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij. V tem gradivu je zapopen tudi plačilni sistem v gospodarstvu. S tem zakonom naj bi uvedli sistem razdelitve, ki bi bil enoten za vse gospodarske organizacije za razliko od sedanjih dveh načinov razdelitve po kategoriji gospodarskih organizacij.

Zvezni ljudski skupščini sedanjega sklicanja bodo predložili v razpravo in sprejem osnutek zakona o pokojninskem zavarovanju, o invalidskem zavarovanju in o delovnih odnosih. Prav tako naj bi sedanja Zvezna ljudska skupščina sprejela tudi zakon o javnih uslužbencih, s katerim bi bilo razen nekaterih organizacijskih in drugih sprememb v našem uslužbenskem sistemu urejeno tudi vprašanje plač v javnih službah. Med nujne sodi prav tako zakon o prenosu novih pristojnosti na občinske ljudske odbore, tako da bi ga lahko uveljavljali že od 1. januarja prihodnjega leta.

Pristojni organi se zdaj intenzivno ukvarjajo z vrsto zakonskih osnutkov, vendar za zdaj ni moč reči, ali jih bo sedanja Zvezna

ljudska skupščina že lahko sprejela. Mednje spadajo s področja gospodarstva zakoni o bančništvu, davku, taksah, carinah, družbenem obračunu, združevanju elektrogospodarskih podjetij, združevanju, gozdovih, gradbeništvu itd. Sem sodita tudi dva zakona s področja državne ureditve, zakon o ustavnih sodiščih in revizija kazenskega zakona ter naposled še vprašanja v zvezi z reformo šolstva, zdravstveno zaščito itd.

Določena so bila vprašanja, o katerih se bosta obe delegaciji razgovarjali, in izmenjane misli o vprašanih nadaljnega vsestranskega prijateljskega sodelovanja med obema deželama.

Razgovori so potekali v vzdušju pristrčnosti in popolnega medsebojnega razumevanja.

Še večji poudarek izvozu industrijskih izdelkov

Izvoz strojev zahteva nove prijeme in posebno izvozno organizacijo - V osmih mesecih smo izvozili za 13 milijard več kakor lani v istem razdobju

Ob otvoritvi Zagrebskega velesejma je Zvezna zunanjetrgovinska zbornica ob sodelovanju Zveznega komiteja za zunanjo trgovino in Jugoslovanske zunanjetrgovinske banke sklicala sestanek izvoznikov, ki razstavljajo na velesejmu. Pri tej priložnosti so ob ugotovitvi letošnjih izvoznih uspehov razpravljali predvsem o ukrepih za nadaljnje izboljšanje našega izvoznega poslovanja, zlasti kar se tiče izvoza industrijskih izdelkov. Generalni tajnik Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivo Barbarič je opozoril, da morajo biti naši mednarodni velesejmi namenjeni v prvi vrsti nadaljnemu povečanju našega izvoza, enako kakor je to tudi naloga velesejmov v drugih državah.

V razpravi je bilo poudarjeno, da prehaja težišče našega izvoza čedalje bolj na industrijo, pri čemer je treba imeti v mislih zlasti proizvode naše strojegradnje, naše elektroindustrije in kovinske industrije, ki so tudi na velesejmu najštevilnejše zastopane.

Večji izvoz teh proizvodov pa terja tudi drugačne prijeme in me-

(Nadaljevanje na 2. str.)

VREMENSKA NAPOVED

Pretežno oblačno z manjšimi krajevnimi padavinami. Temperature ponoči med 6 in 12, v Primorju 18, ponedelje do 26 stopinj C.

LJUBLJANČANI!

Vabimo vas na zborovanje, ki bo ob obisku delegacije Združene delavske partije in vlade Poljske v Litostroju danes 12. septembra ob 10. uri.

OKRAJNI ODBOR
 SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA
 LJUBLJANA

Pred volitvami v ljudske odbore

Kmetijsko proizvodnjo preusmerjajo

V šentjurski občini proizvajajo letno za poldrugo milijardo — Lani so zadrage odkupile za 176 milijonov pridelkov — V tovarni »Alpos« bodo lahko sprejeli še preko 700 delavcev

Na zborih volivcev bodo izbrali kandidate ter se pogovorili o lokalnih in občinskih problemih, odborniki pa bodo poročali o uspehih občine od njene ustanovitve pa do danes.

Šentjurska občina je po obsegu in številu prebivalcev na tretjem mestu v celjskem okraju. Proizvajalci občine ustvarjajo skupno 1.559.000.000 din vrednosti letne proizvodnje. Od tega pa odpade na kmetijstvo, vključno z državnimi posestvi in KZ, 74%, na industrijo, obrt, trgovino in ostale gospodarske panoge pa 26%. Tako odpade tri četrtine odborniških mest na kmetijsko skupino, eno četrtino pa na skupino industrije, obrti, trgovine in ostale dejavnosti.

Gospodarski napredek občine je v letih od njene ustanovitve precejšen. Kaže se v povečani dejavnosti KZ, v višjih hektarskih donosih, zlasti pa v preusmeritvi kmetijske proizvodnje na hmelj, jagodičevje in drugo. KZ so lani odkupile za 176 milijonov kmetijskih proizvodov, kmetijski proizvajalci so najeli za preko 20 milijonov kreditnih sredstev za

umetna gnojila, zaščitna sredstva, približno 5 milijonov pa so najeli za obnovo gospodarskih poslopij, za gradnjo gnojilišč in ostalih gospodarskih objektov. Velikega pomena sta na novo urejeni mlekarne v Planini in v Šentjuru. Umetno osemenjevanje je razen Prevorja, Dobja in Planine, dobro organizirano in zajema tudi del šmarske in kozjanske občine. Letno bo osemenjenih preko 4000 plemenic. V dolini ob Voglajni bo zasajeni 150 ha lanu in 50 ha jagodičevja, na področju Blagovne, Primoža in Ponikve pa bo urejenih preko 100 ha hmeljskih nasadov. V živinoreji izpodiriva sivorjava pasma pomursko pasmo.

Za ureditev hmeljskih nasadov, gradnjo remize, hmeljskih sušilnic in za ureditev sadnih plantaž, pa je Kmetijsko gospodarstvo »Slom« najelo za preko 20 milijonov kredita. Posvetvo Loka pri Zusmu si je uredilo nasade črnega ribezlja, v živinoreji pa uvaja dobro govejo živino. Prihodnje leto bo občina uredila posestvo na Planini, katerega glavna panoga bo živinoreja.

Tovarna »ALPOS« v Šentjuru gradi novo industrijsko dvorano, ki bo dograjena do 31. oktobra letos. Tovarna bo lahko sprejela še preko 700 delavcev, medtem ko jih sedaj zaposluje že 200.

M. L.

Priprave v Šoštanju

V občinski ljudski odbor bodo skušali pritegniti več mladine in žensk

Pretekli teden so se na sestanku obč. odbora SZDL Šoštanj temeljito pogovorili o pripravah na bližajoče se volitve. V občinski

odbor bodo volili 30 odbornikov, v zbor proizvajalcev pa 25. Celotno področje bo razdeljeno na 21 volilnih enot. Na seji so sklenili, da bodo povsod sklicali sestanke vaških odborov organizacije in se bodo na njih pogovorili o pripravah na volitve. V dnevi od 15. do 22. septembra bodo v vseh krajih občine Šoštanj zbori volivcev. Na njih se bodo pogovorili o volitvah in o kandidatih za odbornike. Poskušali bodo pritegniti mladino in žene, ki jih je doslej bilo zelo malo, zastopanih. Na vaških sestankih SZDL se bodo pogovorili še o vključevanju tistih, ki še niso člani SZDL.

Predvolilna razgibanost v jeseniški občini

Pretekli četrtek in petek je bilo na območju jeseniške občine več aktivov komunistov, na katerih so razpravljali o organizacijskih pripravah na bližnje volitve v občinski in okrajne ljudske odbore. Aktivne je sklicali občinski komitei ZK in so se jih udeležili tudi člani ZK iz tovarniških organizacij.

Občinski ljudski odbor Jesenice je za ta teden sklical zbor volivcev za vse volilne enote. V volilni enoti Planina nad Jesenicami je bil zbor volivcev že v soboto, v ostalih enotah pa bodo izvedeni do 15. septembra.

Trbovlje za proslavo Oktobrske revolucije

Svet Svobod in prosvetnih društev trboveljske občine je že sestavil okvirni načrt prireditvev za proslavo 40. obletnice Oktobrske revolucije. Sodelovali bodo pevski zbor, godba, recitacijski zbor gimnazije Trbovlje in drugi. Osrednja proslava bo v Trbovljah 21. oktobra v gledališki dvorani delavskega doma. V dneh od

REALIZACIJA INVESTICIJSKIH SPORAZUMOV S SOVJETSKO ZVEZO

Kombinat za predelavo premoga »Kosovo« bo predvidoma dograjen do leta 1963, tovarna dušičnih gnojil do leta 1960, kombinat aluminija pa do leta 1964. Ta kombinat bo proizvajal po dokončni dograditvi letno okrog 100.000 ton aluminija

Beograd, 11. sept. (Tanjug) V Jugoslavijo se je vrnila skupina naših gospodarskih strokovnjakov, ki je imela v Sovjetski zvezi razgovore s tamkajšnjimi gospodarstveniki o realizaciji investicijskih sporazumov, ki jih je v drugi polovici julija sklenila v Moskvi jugoslovanska delegacija. Naši strokovnjaki so imeli razgovore o investiranju izgradnje aluminijevega kombinata v Crni gori, tovarne dušičnih gnojil v Pančevu in kombinata za predelavo premoga »Kosovo« v Obiliću. Prav tako so se razgovarjali o izvozu jugoslovanskih izdelkov strojogradnje in elektroindustrije v Sovjetsko zvezo. Vse te pogodbe bo realiziralo jugoslovansko podjetje »Investimport« iz Beograda.

Po sklenjenih dogovorih naj bi SZ začela prihodnje leto dobavljati opremo za kombinat »Kosovo« v Obiliću. V prvi fazi izgradnje tega kombinata do leta 1961 naj bi za nabavo opreme porabili okrog poldrugi milijon dolarjev, medtem ko bodo za njegovo dograditev do leta 1963 investirali 7 milijonov dolarjev. V prvi etapi naj bi zagotovili proizvodnjo milijon ton premoga na leto, v drugi pa poldrugi milijon ton. Iz sovjetskih kreditov bodo investirali tudi izgradnjo dveh central po 50 megavattov. V nadaljnji fazi izgradnje in razširitve kombinata »Kosovo« je predvidena tudi izgradnja obrata za izdelovanje briketov kakor tudi naprav za klasi-

fikacijo premoga. Kombinat »Kosovo« bo preskrboval s plinom Beograd, tovarne in važne kraje od Obilića do Beograda. Kakor pravijo v podjetju »Investimport«, bo imel kombinat »Kosovo« vse pogoje za celovit perspektivni razvoj, saj cenijo zaloge premoga na tem področju na 7 milijard ton.

PROIZVODNJA UMETNIH GNOJIL BO POVEČANA ZA 360.000 TON

Te dni je prispela k nam tudi skupina sovjetskih strokovnjakov, ki naj bi predložila idejni tehnološki načrt za opremo tovarne dušičnih gnojil v Pančevu. Kakor je predvideno, bodo prihodnji mesec

realizirali sporazume o dobavi opreme za to tovarno, tako da bi jo lahko začeli dobavljati že prihodnje leto. Tovarna dušičnih gnojil v Pančevu naj bi bila dograjena do leta 1960. Proizvajala bo 360.000 ton gnojil na leto. Hkrati z izgradnjo tovarne bodo uredili tudi posestvo z vzornimi parcelami, na katerih bodo proučevali kakovost gnojil.

Do konca tega meseca naj bi izročili sovjetskim strokovnjakom v pripravo načrt, po katerem bodo zgradili in opremili kombinat aluminija v Crni gori pri Titogradu. Na podlagi tega načrta naj bi sovjetski strokovnjaki prihodnje leto setavili tehnološki načrt. Načrt gradbenih del bodo pripravili naši strokovnjaki v sodelovanju s sovjetskimi. Vsa ta dela naj bi bila opravljena do konca prihodnjega leta, tako da bi začeli dobavljati opremo že leta 1959. Kakor je bilo že objavljeno, naj bi začel kombinat aluminija v Crni gori obratovati leta 1964. V prvi etapi bi proizvajal na leto 50.000 ton aluminija (99,95% čistega) v drugi pa še 50.000 ton.

Za izvedbo pripravljanih del (sestavno načrta, nabavo opreme za gradbena dela in drugo) bi bilo v letu 1958 in 1959 potrebnih okrog 25 milijonov dolarjev. Iz sovjetskih kreditov bi financirali izgradnjo hidrocentral Peručica in Komarnica, nadalje razširitev eksploatacije surovin kakor tudi razširitev tovarne sode v Lukavcu in železnih zlitin v Sibeniku. Za izgradnjo aluminijevega kombinata in hidrocentral kakor tudi za razširitev omenjenih objektov bodo porabili skupno 100 milijonov dolarjev. Razen tega bodo porabili še 75 milijonov dolarjev za nabavo opreme za kombinat iz SZ in Vzhodne Nemčije.

OPREMA TUDI ZA MELIORACIJSKA DELA

Na razgovorih v SZ so sklenili tudi pogodbo o nabavi opreme za melioracijska dela v Jugoslaviji, predvsem na prekopu Donava-Tisa-Donava, v skupni vrednosti milijon dolarjev. Iz teh kreditov bo dobavila SZ prihodnje leto razne melioracijske stroje z veliko zmogljivostjo. Dobava strojev in opreme za melioracijska dela v vrednosti 5,5 milijona dolarjev, o katerih so že prej sklenili pogodbo, poteka v določenih rokih.

Na razgovorih s predstavniki SZ je sklenilo podjetje »Investimport« za prihodnje leto pogodbo o izvozu kablov v vrednosti 8,5 milijona dolarjev (približno toliko kot lani) in izvozu vagonov, v glavnem cistern po 50 kubikov v vrednosti 9 milijonov dolarjev, kar je za 5,5 milijona več kot letos. Sovjetski predstavniki so izrazili željo, da bi SZ uvažala iz Jugoslavije telefonske centrale in telefonske aparate.

Volivci ljubljanskih občin Ljubljana-Bežigrad, Center, Moste, Rudnik, Šiška, in Vič, kličite telefonsko številko 31-020 in se pričajte, ali ste vpisani v volilni imenik!

Za občinske zборе proizvajalcev večje zanimanje kot za okrajnega

Mariborski okraj se je po višini dohodkov prebivalstva, zaposlenega v industriji, povzpел z desetega na drugo mesto v Sloveniji

Na zadnji skupni seji Okrajnega odbora Socialistične zveze in Okrajnega komiteja Zveze komunistov Maribor je sekretar Vlado Majhen ugotovil, da je med volivci večje zanimanje za občinske zборе proizvajalcev kot za okrajnega. Občinski zbor proizvajalcev bo bliže proizvajalcem, zato pričakuje, da bo lažje reševal važna vprašanja in jim neposredno pomagal. Veliko zanimanje zanj kažejo industrijski kolektivi, iz vrst kmetovalcev pa prihajajo celo predlogi, naj bi uporabili drugačen način za razdelitev odborniških mest, da bi imeli oni več zastopnikov. Seveda se bodo morali spriznati s tem, da je razdelitev odborniških mest po narodnem dohodku najbolj pravilna.

Politično razpoloženje v industrijskih središčih mariborskega

okrajja je ugodno, čeprav kolektivni niso zadovoljni z vsem. Mesečni dohodek prebivalcev, zaposlenih v industriji, se je povečal za okrog 2000 din povprečno na zaposlenega in je mariborski okraj zlezal v tem pogledu z devetega mesta v Sloveniji na drugo mesto. K temu je mnogo pripomnelo ustrezno nagrajevanje po normah. Premiranje pa še ni zadovoljivo, ker so pravilnike sprejemali površno. Tudi med kmetovalci vlada ugodno razpoloženje. Razen z dobro letino so zadovoljni, da naša družba skrbi bolj za pospeševanje kmetijstva. Ugodno tržišče pa jim nudi pridelnosti za dobro vnovčenje pridelkov.

»Rezac« že dviga »Ramzese«

Kairo, 11. sept. (Tanjug) Jugoslovanska reševalna ladja »Rezac« je začela dvigati egiptovski žerjav »Ramzese«, ki je bil potopljen v pristanišču Port Said med lanskoletnim napadom na Egipt. Delo bo zaključeno letos konec novembra.

V konkurenci z drugimi tujnimi tvrdkami je splitsko podjetje »Brodospas« ponudilo egiptovski upravi Sueskega prekopa najugodnejše pogoje in z njo sklenilo pogodbo o delih v vrednosti kakih 200.000 dolarjev. Strukturo žerjav, eden največjih in najdražjih na svetu, so začeli dvigati, kakor hitro je ladja »Rezac« pred nekaj dnevi prispela v pristanišče Port Said.

DNEVNIK

Delegacija Ljudske mladine Jugoslavije bo 13. septembra odpotovala v Bolgarijo in s tem vrnila obisk Dimitrovijski zvezi Ljudske mladine Bolgarije, katere predstavniki so bili pri nas na obisku v letošnjem maju. V delegaciji je pet članov, vodi pa jo sekretar CK Ljudske mladine Jugoslavije Luka Banović.

Na II. kongresu geologov Jugoslavije v Sarajevu, katerega prvi del je bil zaključen v tork zvečer, so v zadnjih dveh dneh razen glavnega referata prebrali na posebnih sestankih po sekcijah 70 strokovnih del. Kongres je sprejel resolucijo, ki poudarja, da terja perspektivni razvoj znanosti in gospodarstva od geologov novih naporov kakor tudi določene organizacijske spremembe v geološki službi, tako da bi bila sposobna izpolnjevati naloge, ki jo čakajo.

Predsednik Centralnega sveta ZSJ Djuro Salaj je včeraj sprejel študijsko skupino švicarskih sindikalnih delavcev živilske industrije, trgovine in transporta Ernest Koch.

Zagrebski velesejem so včeraj obiskali visoki gostje — predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar-Stari, predsednik Izvršnega sveta BiH Osman Karanbegović, predsednik Narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski in predsednik Izvršnega sveta Makedonije Ljupčo Arsov. Na sejmju je bil včeraj tudi predsednik pokrajinske vlade Stajerske Josef Kreiner, na katerega je napravil sejem zelo velik vtis. Sinoči je odpotoval v Jugoslavijo, da obišče zagrebški velesejem tudi italijanski minister za zunanjo trgovino Guido Carli, ki bo gost predsednika odbora za zunanjo trgovino Jugoslavije Hasana Brkića.

ZAŠČITA DELOVNIH INVALIDOV

po osnutku zakona o invalidskem zavarovanju

Pravica do invalidnine naj bi pripadala vsem ljudem v delovnem razmerju, ki se jim zmanjša delovna sposobnost zaradi poškodbe ali bolezni

Osnutek zakona o invalidskem zavarovanju postavlja v ospredje rehabilitacijo delovnih invalidov in njihovo usposabljanje za ponovno vključitev v proizvodnjo. Ni manj pozornosti ni posvečeno gmotni preskrbljenosti, tako da bo delovnim invalidom s sprejemom tega osnutka zagotovljena vsa zaščita.

Po osnutku imajo pravico do invalidskega zavarovanja vsi ljudje v delovnem razmerju, pri katerih je nastala invalidnost zaradi poškodbe in bolezni. Ti ljudje imajo pravico do poklicne rehabilitacije, zaposlitve, gmotne preskrbe, invalidnine in odškodninske rente. Invalidi, ki izkoristijo pravico do zaposlitve, so deležni tudi posebnih olajšav ob začetku in prenehanju delovnega razmerja, ko izkoristijo letni odhiti, ko si pridobijo pokojnino, za delovne pogoje itd. Starostno pokojnino si pridobijo n. pr. s krajšim delovnim stažem in manj let starosti kot drugi zavarovanci, ki so v delovnem razmerju. Doba, ki jo delovni invalidi prebijejo na delu s skrajšanim delovnim časom, kakor tudi doba, ki jo prebijejo v profesionalni rehabilitaciji se jim šteje v delovni staž za pridobitev vseh pravic socialnega zavarovanja.

Finančna sredstva za invalidsko zavarovanje so po tem osnut-

ku zagotovljena s prispevkom za invalidsko zavarovanje, ki ga plačujejo gospodarske in druge organizacije, ustanove in delodajalci. Prav tako lahko gospodarske organizacije uporabijo sredstva, namenjena za samostojno razpolaganje, za zboljšanje ukrepov in pogojev, katerih namen je zagotoviti, da ne bi na delovnih mestih prišlo do nesreče pri delu in tako preprečiti invalidnost.

Da bi si ljudje pridobili pravico do invalidske zaščite, jim je treba najprej določiti višino izgube oziroma zmanjšanje delovne sposobnosti na rednem delovnem mestu, poklicno invalidnost in stopnjo telesne ter duševne poškodbe organizma — fizično invalidnost, kakor tudi preostalo delovno sposobnost za delo na tem ali drugem delovnem mestu. V ta namen so predvidene štiri kategorije za razvrstitev poklicne invalidnosti in osem razredov za fizično invalidnost — tako da pridejo v prvi razred — 100 od-

stotni invalidi, v 8. razred pa 30 odstotni invalidi.

Poklicna rehabilitacija invalidov naj bi po osnutku z vrsto ukrepov usposobila delovne invalide za ponovno delo bodisi na istem ali drugem delovnem mestu. Dosegli bi jo s priužitvijo določenemu poklicu s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu v gospodarskih organizacijah in ustanovah, v posebnih zaščitnih delavnicah in posebnih ustanovah za rehabilitacijo invalidov, kakor tudi z njihovim šolanjem. Gospodarske ustanove in organizacije, v katerih so pogoji za zaposlitev delovnih invalidov, jih bodo morale zaposliti po njihovi rehabilitaciji.

9 KATEGORIJ ZA DELOVNE INVALIDE

Delovni invalidi so med profesionalno rehabilitacijo upravičeni do gmotne preskrbe ter imajo pravico do rje tudi tedaj, ko so začasno zaposleni oziroma imajo skrajšani delovni čas ali opravljajo delo, za katerega je predpisana plača, ki je manjša od prejšnje. Da bi bila določena višina gmotne preskrbe in druge odškodnine, je predvidenih 9 kategorij, v katerih so delovni inva-

lidi razvrščeni po svojem strokovnem znanju in delu, ki so ga opravljali.

S pravico do invalidnine je zagotovljena stalna denarna odškodnina delovnim invalidom, ki so popolnoma nesposobni za vsako delo, kakor tudi tistim, ki so popolnoma ali delno nesposobni za delo, nimajo pa pogojev za profesionalno rehabilitacijo. Pravico do invalidnine si pridobijo ne glede na delovni staž, če pride do invalidnosti zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni. Če pride do invalidnosti izven dela, je treba imeti določen delovni staž. Tisti, ki so sodelovali v NOV

pred 9. septembrom 1943, imajo v primeru invalidnosti vrsto olajšav.

Odškodninska renta se izplačuje kot denarna odškodnina za fizično invalidnost, ki povzroča delovnim invalidom večje težave v rednem življenju. Če pa se invalidnost časoma poslabša, imajo tudi pravico do povečane odškodninske rente.

S temi predpisi je zagotovljena zaščita okrog 200.000 ljudi, katerih preskrba in usposobitev za ponovno delo v gospodarstvu nista bila dovolj urejena in so bili zaradi tega v zelo težavnem gmotnem položaju.

N. K.

SOVJETSKI ZUNANJI MINISTER GROMIKO O RAZOROŽITVI

Zahod zapira vrata

možnostim, da bi bodisi v celoti bodisi delno uredili vprašanje razorožitve

Moskva, 11. sept. (Tass). Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko je sinoči na sestanku z domačimi novinarji izjavil, da je najvažnejša naloga za vse države, velike kakor majhne, napraviti konec oboroževalni tekmi in konkurenci med veleislami v proizvodnji atomskega in vodikovega orožja.

Zal pa ne more nič tako malo ustrezati resničnosti kakor takšno prikazovanje razorožitvenih razgovorov, ki so bili v Londonu. Zahodni predlogi, ki so bili sproženi v ožjem razorožitvenem odboru, so daleč od tega, da bi prispevali k zblizanju stališč, temveč dejansko zapirajo vrata možnostim, da bi bodisi v celoti bodisi delno uredili problem razorožitve. Ožji razoro-

žitveni odbor OZNe je odbor za prikrivanje oboroževalne tekme. Na razgovorih ni bil storjen najmanjši korak naprej.

Gromiko je potem govoril o kontroli razorožitve in dejal, da najbolj smotrne kontrole, ki bi jo lahko opravljali strokovnjaki, ni moč doseči, dokler ni v odnosih med državami potrebnega zaupanja. Vlade dežel, ki so članice Atlantske zveze, si na vse kriplje prizadevajo, da ne bi prišlo do takšnega zaupanja. V tej zvezi je Gromiko opozoril na načrte o vzpostavitvi »baltiškega poveljstva« v okviru Atlantske zveze in na več drugih podobnih ustanov. Spričo tega, da je moč zdaj tako malo računati za mednarodnim zaupanjem, sodi Sovjetska zveza, da letalsko nadzorstvo ne ureja ne vprašanja, kako bi preprečili nenadni napad, ne problema same kontrole. To pa še ne pomeni, da ni moč uvesti nobene kontrole, katere namen bi bil preprečiti nenadni napad.

Po ameriškem stališču, je rekel

Gromiko, in ameriških pogojih ni moč nobenega razorožitvenega vprašanja urediti, ne da bi uredili sporne mednarodne politične probleme, kar se predvsem nanaša na nemško vprašanje. Kadar se zahodne države pritožujejo zaradi položaja v Nemčiji, bi jim bilo treba povedati, da samo žanjejo to, kar so sejale s svojo politiko. Zahodne države je treba obsoditi zaradi razdelitve Nemčije na dva dela in zato, ker ovirajo ureditev nemškega vprašanja. Sovjetska zveza ne namerava sodelovati na nobeni konferenci štirih o ponovni združitvi Nemčije, ker meni, da lahko zdaj, to vprašanje uredijo Nemci sami na pogajanjih med obema nemškima državama.

Ko je Gromiko govoril o položaju na Bližnjem vzhodu, je dejal, da je edini vzrok sedanje napetosti na tem področju neprestano grobo vmešavanje ZDA, Velike Britanije in Francije v zadeve arabskih dežel. Zahodne države skušajo včasih skupno, včasih posamično spraviti na kolena to ali ono arabsko deželo, da bi svojo žrtve prisilile, da se na milost in nemilost izroči kolonialistom, da žrtvuje svojo neodvisnost, je rekel na koncu sovjetski zunanji minister.

Nehru v Kašmiru

New Delhi, 11. sept. (Reuter). Ministrski predsednik Nehru je danes prispel v Kašmir in obiskal področja, ki so jih prizadele nedavne poplave v tej deželi. V Kašmiru bo ostal dva dni ter imel razgovore s predsednikom kašmirske vlade Bakšijem Mohamedom. Med drugim bosta najbrž govorila tudi o izpustitvi bivšega predsednika kašmirske vlade šejkja Abdulaha, ki so ga aretirali leta 1953.

Burgiba protestira proti vdoru francoskih čet

Pariz, 11. sept. (Tanjug). Predsednik tuniske republike Burgiba je danes izročil francoskemu veleposlaniku v Tuniziji Gorseu nov protest proti včerajšnjemu vdoru francoskih čet iz Alžira na tunizijsko ozemlje.

Vseljevanje v ZDA

New York, 11. sept. (Reuter). Predsednik Eisenhower je danes podpisal nov zakon o vseljevanju, ki se znatno razlikuje od prvotnega osnutka. Eisenhower je zahteval, naj bi odobrili vselitev nadaljnjih 65.000 ljudi letno v ZDA, razen tega pa okrog 25.000 madžarskih beguncev.

Novi zakon predvideva vselitev 70.000 ljudi, med njimi 20.000 iz Italije in 4000 iz Grčije. Dosedanje letne kvote, ki se je nanašala na vseljevanje tujih državljanov, niso povečali.

BRITANSKI IN ARABSKI NAUK

V Londonu sodijo, da se bodo ZDA vzdržale preneženih korakov v Siriji, arabske dežele pa menijo, da so nedavni dogodki v tej deželi njena notranja zadeva

London, 11. sept. (Tanjug). Včerašnja izjava ameriškega zunanjega ministra Dullesa, da upa, da bodo položaj v Siriji mirno uredili, so londonski poročila sprožila v odobravitvi.

Tukajšnji opazovalci menijo, da je britansko stališče, prav tako pa tudi negativno odziv arabskih dežel, pripravilo ZDA do tega, da so se uradno izrekle za opustitev ostrega pritiska na Sirijo. Londonski »Times« je včeraj pisal, da mora ameriška vlada izprijati mnogo več tenkočutnosti v odnosih z arabskimi deželami, in poudarjajoč britanske izkušnje opozoriti ZDA, da so se tudi v Britaniji čisto dogajale napake, ko je imela pošiljke orožja za rešitev problema in se tako vedno znašla v manjšini nasproti strnjenu arabskemu nacionalizmu.

Dullesove besede, da v Siriji ne vlada »svetovni komunizem« in da ne verjame, da bo Sirija napadla svoje sosedje, smatrajo tu za znamenje, da začenja uradna ameriška politika razumevati, da z »dramatičnimi primeri« velikih letal tipa »Globmaster«, ki

iztovarjajo protitankovske topove v Amanu, ali z drugimi akcijami ni moč pridobiti zaupanja arabskega sveta.

Cprav si niso na jasnem glede prihodnjih ameriških korakov na Srednjem vzhodu, sodijo tu, da se bodo ZDA vzdržale preneženih dejanj, če bi ta utegnila prinesiti nove nevarnosti.

Beirut, 11. sept. — Agencija AFP poroča, da arabske dežele, sosede Sirije, presojajo nedavne dogodke v tej deželi kot čisto notranjo zadevo, v katero se nimajo pravice vmešavati. Takšno

stališče je večina teh dežel uradno sporočila sirski vladi, medtem ko so ostale pripravljene objaviti podobno mnenje.

Veleposlanik Saudove Arabije v Damasku je novinarjem izjavil, da je saudski kralj obvestil predsednika sirske republike Kutlijo, da je Saudova Arabija pripravljena vsestransko pomagati Siriji, če bi ta postala žrtev agresije kogarkoli.

Podobno stališče je sirski vladi sporočil tudi Libanon, jordanški zunanji minister Rifai pa je izjavil, da je Sirija neodvisna dežela. Glede pošiljk ameriškega orožja njegovi deželi je jordanški minister izjavil, da je »treba obžalovati, ker je do teh pošiljk prišlo ravno v sedanjih okoliščinah«.

Nov statut za Alžir

so včeraj obravnavali na seji francoske vlade

Pariz, 11. sept. (Reuter). Dopoldne je bila seja francoske vlade, na kateri so nadaljevali obravnavanje zakonskega osnutka o Alžirju, ki ga bodo prihodnji teden predložili parlamentu.

Osnetek vsebuje predlog o ustanovitvi šestih federativnih pokrajin v Alžirju. Slehen izmed teh pokrajin bi imela voljno skupščino in vlado, sestavljeno na podlagi proporcionalnega sistema, pri čemer bi obstajale enotne volilne liste za muslimane in nemuslimane. Dve leti po

izvolitvi pokrajinskih skupščin bi izvolili predstavnike za alžirsko zvezno skupščino. Razen tega je predloženo formiranje dvajsetčlanske alžirskega federalnega sveta, v katerem bi bila po dva predstavnika vsake pokrajinske vlade. Člani tega sveta bi izvolili predstavnika, ki bi bil predsednik federalne izvršne oblasti. Sedem ministrskih svetov bi predsedoval francoski predstavnik. Ta zakonski osnetek so obravnavali tudi na popoldanski seji francoske vlade.

Večerni sprehod Wladislawa Gomulke na beograjskih Terazijah

Poljski gostje v Beogradu

(Nadaljevanje s 1. str.)

»Naši narodi so z velikimi simpatijami pozdravili revolucionarno spremembo, do katerih je prišlo na Poljskem oktobra lani. Nas vse močno veseli uspehi bratskega poljskega naroda v izgradnji socializma.

Zagotovo tolmačim razpoloženje vseh prebivalcev našega glavnega mesta in vseh prebivalcev Jugoslavije, če izrazim globoko prepričanje, da bo vaš obisk v naši deželi velikega pomena in da bo nova spodbuda za nadalj-

nje, čedalje tesnejše sodelovanje in prijateljstvo med našimi narodi.«

Ob koncu svojega govora je predsednik Jokić izročil tovarišu Gomulki zlato spominsko plaketo mesta Beograda.

Zatem je stopil na govorniški oder prvi sekretar CK Poljske združene delavske partije Wladislaw Gomulka, ki je v svojem govoru, katerega so navzoči čisto prekinjali s ploskanjem, med drugim dejal:

Širili in še nadalje širimo pooblastila ljudskih odborov, od najvišjih do najnižjih organov. Naši ljudje iz ljudskih odborov se zanimajo za delo in izkušnje vaših organov lokalnega samoupravljanja.

Naši deželi gradita socializem, vsaka po svoje in v skladu s svojimi razmerami, pri čemer se ravna po skupnih preizkušenih temeljih marksizma-leninizma. Spričo tega smo člani velike socialistične družine. Sodim, da je nadaljnje zblizevanje in krepitev prijateljskih stikov med našima deželama ne samo obojestransko koristno, marveč da je tudi pomemben prispevek h krepitevi vseh socialističnih dežel, vseh socialističnih, naprednih in demokratičnih sil sveta, da prispeva h krepitevi enotnosti mednarodnega delavskega gibanja.

Nato je Wladislaw Gomulka poudaril:

»Ne moremo dovoliti, da bi bil sleherni novi rod obsojen, graditi na ruševinah Varšavo ali Beograd. Rotterdam ali Stalingrad, Coventry ali Lidice. Tega zlasti ne smemo dovoliti zdaj, ko so izumili strahotna sredstva za množično uničevanje.

Zato se moramo vi in mi skupaj z vsemi silami, ki žele mir, predvsem skupaj s Sovjetsko zvezo, LR Kitajsko in drugimi socialističnimi deželami neutrudno boriti za razorožitev, za prepoved jedrskega orožja, proti načrtom imperialističnih krogov, ki hočejo Zahodno Evropo spremeniti v skladišča atomskega orožja. Boriti se moramo za miroljubno sodelovanje in miroljubno koeksistenco med vsemi narodi, velikimi in malimi, ne glede na njihovo družbeno ureditev.«

Po končani svečani seji so gostje odšli v salone Ljudskega odbora ter so se nekaj časa prisrčno razgovarjali z odborniki. Ob tej priložnosti jim je predsednik Jokić izročil darila Beograščanov. Gostje so si zatem ogledali majhno razstavo o urbanističnem razvoju Beograda.

Nekaj pred deseto so gostje zapustili prostore Ljudskega odbora, prisrčno pozdravljeni od navzočih. Med vožnjo z avtomobili po nekaterih beograjskih ulicah so člani poljske delegacije Beograščani tople pozdravljali.

ODGOVOR WLADISLAWA GOMULKE

Krepitev prijateljskih stikov

med našima deželama bo obojestransko koristna

»K vam smo prišli iz Varšave, iz mesta, katerega pretresljiva zgodovina med zadnjo vojno je znana. Naše glavno mesto se je že dvignilo iz ruševin in pepela, ki ju je nečloveško barbarstvo fašizma pustilo za seboj, ter raste iz leta v leto kot živa podoba rodoljubnih naporov poljskega naroda.

V težkih letih hitlerjevske okupacije so Poljaki v nadčloveškem boju s sovražnikom, iščeč ohranitve v radijskih novicah, mimo velikih imen mest — junaškega

Leningrada in Stalingrada, pogosto slišali tudi ime vašega mesta, slava smelih jugoslovanskih partizanov pa je utrdila naše prepričanje, da bomo kmalu premagali skupnega sovražnika.

Potem ko je poudaril, da so člani poljske delegacije veseli, da so se lahko srečali z odborniki LO Beograda, je Wladislaw Gomulka nadaljeval:

»Ljudski odbori so najučinkovitejša in najbolj demokratična oblika oblasti delovnega ljudstva. V zadnjem času smo precej raz-

Oktobrski dogodki

na Madžarskem v luči delegatov posameznih dežel na izrednem zasedanju Generalne skupščine OZN

New York, 11. sept. (Reuter, AP). — Drugi dan izrednega zasedanja Generalne skupščine OZN, ki razpravlja o Madžarski, je govoril britanski delegat Allan Noble in izjavil, da je sovjetska intervencija v madžarskih dogodkih minulo jesen omogočila »surovo zatiranje«, da je v deželi še nadalje takšen položaj in da bi morala OZN zato začeti neposredna pogajanja s Sovjetsko zvezo, da bi napravili konec zatiranju. V ta namen je britanski delegat Generalni skupščini predlagal, naj imenuje svojega predsednika, tajskega predstavnika Vajtajakona za posebnega predstavnika s širokimi pooblastili.

Za britanskim delegatom je govoril romunski delegat Mihail Mageru, ki je izjavil, da je bil namen upora na Madžarskem, da skaliti red v državi in da bi bile ZDA eden glavnih pobudnikov

takšnega razvoja dogodkov. Rekel je, da nihče ne more odreci suvereni vladi na Madžarskem pravice, da poseže po vseh sredstvih, da bi napravila red v deželi. Mageru je dejal, da je njegova vlada podprla Sovjetsko zvezo tedaj, ko je poslala svoje čete na Madžarsko, kajti upor na Madžarskem je pomenil grožnjo za odnose med Romunijo in Madžarsko.

Nato je govoril še perzijski delegat Belauunde, ki je zločno napadel Sovjetsko zvezo, nakar je bila seja Generalne skupščine zaključena. Naslednja seja bo drevi.

Proti meji Zahodne Nemčije hiti brzovlak. Nekateri potniki ravnodušno čakajo na obmejno kontrolo, nekateri hitro prelistavajo »Leipziške najnovejše vestie«, ki so jih našli, ko so v Leipzigu vstopili v vagon. Meja. Vstopijo uslužbenci Zahodne Nemčije. Tako po prijaznem pozdravu zdrsi njihov pogled po časopisih in letakih, ki so še ostali po sedežih. Hlastno jih poberejo. Potem na hitro roko obmejne formalnosti in voščilo: »Želim vam srečno pot!« Potnikom na poti ne bo dolgočas. Ze je tu kolporter s kupom časopisov: »Leipziške najnovejše vestie«. Potniki se čudijo. Najprej jim časopise poberejo, potem jih vračajo. Zakaj? In to zastoj ter celo po več kot en izvoz na vsakega. Uganka pa je kmalu rešena. Casopisom je skupen le naslov, njihova vsebina pa je povsem drugačna. Prvi so prikazovali velik pomen jesenskega Leipziškega velesejma za gospodarstvo celotne Nemčije in tudi za svetovni trg, drugim pa je v vsaki vrstici videti, kako se trudijo, da bi zmanjšali pomen tega velesejma, da bi »odprli oči« tistim potnikom, ki se vračajo z velesejma, kjer so morda dobili drugačen vtis. Zakaj dva tako različna pogleda Nemcev na nemški velesejem? Zakaj na eni strani poudarjanje njegovega pomena, na drugi pa podcenjevanje in to celo na način, ki med dobrimi sosedi ni v navadi?

Teden dni, ki jih dotlej nepoučen velesejemski obiskovalec preživi sredi razgibanega tamkajšnjega življenja, sredi vsakovrstnih konferenc, razgovorov z »navadnimi« ljudmi, je premalo,

PISMO IZ NEMCIJE

LEIPZIŠKI VELESEJEM

pot k zblizanju Bonna in Pankowa

da bi človek dobil pravilno sodbo o vzrokih različnega ocenjevanja Leipziškega velesejma. Eno pa je gotovo: vzhodni Nemci vidijo v njem najboljšo pot za gospodarsko zblizevanje obeh nemških držav, kar naj čimprej privede do njune združitve v obliki federacije, zahodni Nemci pa so ljubosumni na vsak uspeh, ki bi prikazal, da so njihovi vzhodni sosedje sposobni samostojno ustvariti kaj pomembnega in da imajo pogoje za samostojno upravljanje svojega gospodarstva, da imajo pogoje za obstoj lastne države. Zato tudi Vzhodni Nemci ne priznavajo statusa države, ampak jo nazivajo za »rusko cono«. Tudi oni si želijo enotno Nemčijo, vendar ne na federativni podlagi, ampak menijo, da je pač treba »rusko cono« priključiti Zahodni Nemčiji.

Na Zahodu si na vse načine prizadevajo prikazati blagostanje doma in revščino v Vzhodni Nemčiji, da bi tako njene državljane pridobili za čimprejšnjo priključitev. Med drugim jih skušajo pridobiti tudi s tem, da vzhodnim Nemcem, ki običajno Zahodno Nemčijo, dajo brezplačno železniško vozno karto za povratek in še deset nemških mark povrh za drobne stvari. Ta »vikodna« gesta naj bi prikazala njihovo bogastvo. Vzhodni Nemci pa menijo drugače. Pra-

vijo, da gre za umazano podkupovanje in zato zavedni državljani ne sprejmejo te pomoči. V splošnem sodijo, da bi njihovi zahodni sosedje ravnali bolj pametno, če bi vzhodnim obiskovalcem za pomoč določena sredstva uporabili za gradnjo stanovanj, ki jih še močno primanjkuje tako v Zahodni kot v Vzhodni Nemčiji.

Takšne so v grobem korenine različnega gledanja na Leipziški velesejem. Prav ta velesejem pa vendarle brez dvoma veliko pomeni na poti k zblizanju obeh nemških držav, saj mnogo prispeva k njunemu gospodarskemu sodelovanju. Na letošnjem jesenskem velesejmu od 1. do 8. t. m. je n. pr. sodelovalo 7116 razstavljalcev, od tega 5412 iz Vzhodne, 1047 pa iz Zahodne Nemčije, medtem ko je bilo 657 razstavljalcev iz 36 drugih držav z vseh petih kontinentov. Kaže, da se zahodnonemški gospodarstveniki ne menijo dosti za podcenjevanje velesejma s strani svojih političnih voditeljev, saj se je n. pr. že te dni prijavilo za spomladanski Leipziški velesejem na novo še nad 300 novih zahodnonemških podjetij. Vporedno z naraščanjem števila razstavljalcev se iz leta v leto večja tudi velikost razstavnih prostorov. Zaprti prostori so na primer leta 1955 obsegali okrog 99.600 m², lani 104.000 m²,

letos pa 107.740 m². Ta prostor je v šestnajstih velesejemskih velikih poslopih in v treh paviljonih, ki so primerni za razstavo izdelkov lahke industrije, na čemer je poudarek jesenskih velesejmov. Spomladi, ko je poudarek na razstavi vsakovrstnih strojev in drugih izdelkov težke industrije, se velesejemski prostor raztegne še na več drugih paviljonov in na prostorno odprto zemljišče, tako da tedaj zavzema skupno nad 500.000 m² prostora.

Za Leipziški velesejem je značilno, da so samo paviljoni in odprti prostori, tako imenovani tehniški velesejem, zunaj mesta, medtem ko so druga poslopja — povečini štiri in petnadstropne trgovske hiše — raztresena po raznih ulicah v mestnem središču, s čimer ves ta del mesta dobi podobo velesejma. Na njem se deset in deset tisoči obiskovalcev — že v prvih štirih dneh jih je bilo 154.000, od tega 17.800 iz tujine, predvsem iz Zahodne Nemčije — in tako v razstavnih prostorih ni take gneče, kakor smo je vajeni na velesejmi, ki so osredotočeni na enem prostoru. Zato si vsakdo lahko temeljito ogleda vse, kar ga zanima. To liho bolj, ker je vsaka vrsta blaga zbrana v enem izmed velesejemskih poslopij oziroma prostorov. Zaradi izredno bogate izbire lahko razstavljalci medse-

bojno in z drugimi kupci razmeroma v miru sklepajo kupčije. V prvih štirih dneh so n. pr. — kakor je na mednarodni tiskovni konferenci poročal predstavnik ministrstva za zunanjo in notranjo trgovino Vzhodne Nemčije — samo njihova zunanjetrgovinska podjetja sklenila kupčij za 185 milijonov nemških mark, od tega 134,5 milijona za izvoz in 50,5 milijona za izvoz raznega blaga.

Pročelje enega izmed 16 razstavnih poslopij v središču Leipziga v času velesejma

Iz vsega sveta

VELIKA BRITANIJA
LETALSKA ZVEZA
LONDON-SAN FRANCISCO
London, 11. sept. (Reuter). — Danes je bila vzpostavljena neposredna letalska zveza med Londonom in San Franciscom prek severnega tečaja. To letalsko progo vzdržuje letalska družba »Pan American Airways«.

FRANCIJA
NOVA MERA »REM«
Pariz, 11. sept. (Reuter). — Znanstveniki na mednarodni konferenci o radioizotopih in njihovi uporabi v znanstvene namene so določili za mesko enoto atomskega žarčenja nov izraz »rem«. Doslej so uporabljali le izraz »rentgenska enota« in se je nanašal samo na X-žarke, medtem ko velja izraz »rem« za vsako vrsto atomskega žarčenja. Mednarodna komisija za radiološko zaščito je mnenja, da povprečna doza žarčenja na prebivalca v starosti 30 let ne bi smela biti večja od 10 remov.

CIPER
HARDING POPUŠČA
Nikosia, 11. sept. (Reuter). — Ciprski guverner John Harding je danes objavil sklep o nadaljnji ublažitvi kazenskih ukrepov proti pripadnikom ciprskega odporniškega gibanja. Uklenjena je bila smrtna kazen zaradi nošenja orožja in namesto nje določena dosmrtna ječa.

JORDANIJA
HIMSVAI ARETIRAN
Aman, 11. sept. (Reuter). Jordan-ska policija je sinoči aretirala Kaleda Himsavija, o katerem trdijo, da je član Centralnega komiteja jordanške Komunistične partije, ki je prepovedana. Sporočilo policije pravi, da se je Himsavi skrivati tri mesece in da so ga aretirali v trenutku, ko je prišel iz poslopja iranskega veleposlanstva.

Zajamčene cene žita

spodbujajo k pove-
čanju proizvodnje

Do leta 1956 so bili promet z žitom in njegove cene pod državno kontrolo. Ta državna kontrola je bila v tem, da so državni organi izdajali predpise o cenah in prometu žita. Lani pa so uvedli dogovorjene cene in pogodbeno proizvodnjo žita. Ta ukrep v smeri liberalizacije prometa z žitom je prispeval ne le k poživljenju trga in povečanju prometa, marveč je povzročil tudi večje zanimanje proizvajalcev za sklepanje pogodb z gospodarskimi organizacijami socialističnega sektorja o proizvodnji žita.

Letos so nastali pogoji za še svobodnejši promet z žitom. Razni ukrepi, ki so bili sprejeti z namenom, da bi pospešili kmetijsko proizvodnjo, kakor tudi dosedanje ugodne vremenske razmere, so omogočili, da je bila letos boljša letina žita in ostalih kmetijskih pridelkov kakor prejšnja leta.

Ugodne možnosti za večje donose in večjo ponudbo na trgu so terjale nove ukrepe za liberalizacijo prometa z žitom. Zato je Zvezni izvodni svet na zadnji seji sprejel več zakonskih predpisov, ki zagotavljajo svobodno promet z vsemi vrstami žita. Vsi sklepi, ki so jih sprejeli v tem smislu (sklep o plačilu prispevkov za pospeševanje proizvodnje in prometa z žitom, dodatni predpisi k uredbam o trgovinski dejavnosti in prometu z žitom, sklep o tzenačenju razlik v cenah v prometu z žitom, na podlagi katerih izdaja državni sekretariat za blagovni promet odloke o zajamčenih cenah žita letine 1957 in 1958, odlok o prodajnih cenah žita in odredba o spremembah in dodatnih predpisih, odredba o določitvi cen za nakup v naruri in mleviskih mericah), usvajajo poseben nov položaj na trgu žita. Sklep Zveznega izvodnega sveta zagotavlja ne le svobodno promet s tržnimi presežki žita, marveč tudi ugodne, zajamčene cene za vse tiste presežke, ki jih proizvajalci ne morejo prodati po še ugodnejših cenah na svobodnem trgu. Skratka, zajamčene cene bodo obvarovale proizvajalca pred nihanjem na trgu, pred morebitnim padcem znitžanjem cen, kar bi se utegnilo zgoditi glede na dobre donose v tem letu.

Ze s tem, da zagotavlja skupnost proizvajalcev določene, ugodne cene (36 dinarjev za kg pšenice, 33 din za kilogram rži, 31 din za kilogram ovasa, ječmena in koruze), je učinkovito intervenirala na trgu in s tem je zagotovljena stabilnost trga. Nobenemu kmetijskemu proizvajalcu (državnim kmetijskim posestvom, zadrugam, ekonomijam in privatnikom) se ni več bati sprememb cen na trgu, ker bo vse količine žita, ki jih ne bi bilo moč spraviti v denar na svobodnem trgu ali na podlagi prej sklenjenih pogodb, sprejemala država po zajamčenih cenah.

Vloha kmetijskih zadrug kot organizatorjev kmetijske proizvodnje bo z novimi ukrepi Zveznega izvodnega sveta še bolj okrepljena. Te zadruge bodo lahko v bodoče namenile za investicije večja gmatna sredstva kot doslej, ker jim je določeno, da dajo v svoje investicijske sklade najmanj po 2,5 dinarja za kilogram prodanega žita. Druge organizacije, ki se bodo ukvarjale z odkupom žita od individualnih proizvajalcev, bodo morale prav tako obvezno plačevati prispevek v okrajni investicijski sklad za pospeševanje proizvodnje in promet z žitom. In sicer po 4 dinarje od odkupljene kilograma žita.

Ti prispevki v investicijske sklade, ki jih je treba uporabiti za pospeševanje kmetijstva, bodo koristili ne le zadrugnim organizacijam, marveč tudi individualnim proizvajalcem. Novi ukrepi v prometu z žitom, zlasti pa zajamčene cene, so močna vzpodbuda kmetijskim proizvajalcem za nadaljnje pospeševanje kmetijstva in povečanje njegove proizvodnje. Ti ukrepi bodo dali vzpodbudo za še večje napore v pridobivanju novih površin in iz srednje tehniške, naj nam povedo svoje mnenje o študentih, ki študirajo brez večjih materialnih skrbi in tistih, ki jih spremlja v študiju ne-nehna skrb za stanovanje in hrano.

CESTE JE MOČ CENEJE GRADITI

Doslej imamo samo 4% cest z modernim cestiščem — Na magistrali Zagreb — Ljubljana bo letos dograjenega okrog 50 od skupno 130 km cestišča — Pri popravilu makadamskih cest homo cestišča prekrivali s plastjo bitumna

Analiza strokovnjakov za cestni promet je pokazala, da gre v našem gospodarstvu na leto v izgubo več kot 20 milijard zaradi slabih cest. In to samo za stroške za vzdrževanje in uporabljanje cest, pri čemer ni všteta škoda, ki nastaja vsled propadanja kmetijskih pridelkov, katerih zaradi slabih zvez ni mogoče pripeljati na trg, nadalje izguba spriču zmanjšanja turističnega prometa z avtomobilom itd. Kajti od okrog 82.000 km skupne dolžine naših cest jih ima samo okrog 4% moderno cestišče. Vse ostalo ne ustreza zahtevam sodobnega prometa.

Druga plat medalje nam pokaže nekaj čisto nasprotnega. Kljub vsemu gradimo ceste za naše razmere prav potratno. Medtem ko v številnih deželah, kjer je znatno več avtomobilskega prometa kot pri nas, gradijo na pr. ceste brez tako imenovanih obrobni stez, naši tehnični predpisi zahtevajo, da jih gradimo s temi obrobni pasovi. Tako je cesta širša in znatno dražja.

To pomeni, da bi lahko z okrog 10 milijardami dinarjev za nove gradnje in s prav toliko za vzdrževanje cest — kolikor pri nas približno porabimo v enem letu — napravili mnogo več, kot pa smo storili doslej.

BOLJ SKROMNO IN BOLJ KORISTNO

Zvezna uprava za ceste je poslala v okviru priprav za sestavo perspektivnega plana Zveznemu izvršnemu svetu predlog, naj bi bolj skromno gradili ceste, tako kakor ustreza našim sedanjim po-

trebam in bližnji bodočnosti. Tem prej, ker so nekatere ceste pri nas zgrajene za promet, kakršni bo pri nas šele čez 40 do 50 let.

Poglavitno je rekonstruirati in modernizirati sedanje cestno omrežje. To bo zmanjšalo izdatke in tako bomo zboljšali številne ceste, ki so zdaj za soferje tako neprijetne.

«Koliko lahko pridobimo z modernizacijo, nam pokaže primer ceste Beograd-Zrenjanin — pravi direktor Zvezne uprave za ceste inž. Vasilije Dragović. «Pred rekonstrukcijo je vozil po tej cesti in sam avto, zdaj pa jih vozi 14. Potovanje traja samo eno uro, medtem ko traja potovanje po železnici trikrat toliko.»

Zvezni izvršni svet je na eni izmed sej sprejel predlog o novi politiki gradnje cest. Pri gradnji, rekonstrukciji in modernizaciji bomo v prihodnje obdržali sedanje ceste, kjerkoli je to mogoče, bolj pa se bomo usmerili na lažje sodobne ceste. Končne rekonstrukcije bomo po možnosti odgodili, začasne pa opravljali tako, da bi omogočili nadaljnje delo v etapah, tako da bomo spravili v sklad razvoj prometa s cestami.

Ena najzanimivejših novosti bo vsekakor popravilo cest z gramozom. Doslej smo opravljali to po navadi z zalivanjem vdolbin v cesti in valjanjem. Toda kmalu nato je bila cesta spet luknjasta. V prihodnje bodo hkrati z valjanjem prekrili cestišče s plastjo bitumna. Ceste bodo tudi mnogo boljše in trajnejše, pa tudi prahu ne bo za vsakim avtomobilom.

Tehnični predpisi o uveljavljanju te politike so, kakor pravijo v Zvezni upravi za ceste, že sestavljeni in bodo začeli v kratkem veljati.

LETOS: JADRANSKA CESTA DO KARLOBAGA

Letos delajo na mnogih cestah, vse od glavnih magistral pa do stranskih cest. Najobsežnejša dela so bila na cestah Zagreb-Ljublja-

na, Beograd-Kraljevo in na Jadranski cesti. Do konca leta bodo na magistrali Zagreb-Ljubljana, kakor pričakujejo, dovršili okrog 50 km izmed skupno 130, medtem ko bodo dela na Jadranski cesti povsem zaključena na odseku do Karlobaga. Dela potekajo sicer tudi na trasi od Karlobaga do Zadra.

Inž. Dragovića smo zaprosili, naj nam pove kaj o delih, ki so predvidena v predlogu perspektivnega plana.

«Nič še ni gotovega,» nam je rekel. «Mi smo le sprožili svoj predlog, ki ga bodo na pristojnih mestih šele obravnavali. Po tem predlogu naj bi nadaljevali dela na cesti Zagreb-Ljubljana, na Jadranski magistrali in v smeri Beograd-Niš-Skoplje-Djerdjelija. Razen tega je predvidena rekonstrukcija in modernizacija nekaterih vmesnih in stranskih cest, kakor tudi sekundarnih, ki bi bile v prvi vrsti namenjene za potrebe kmetijstva. Od republik in lokalnih oblasti bo odvisno, ktere ceste bodo prišle v poštev. Poglavitno pa je, da bo vse v znamenju gospodarskega trošenja razpoložljivih sredstev,» je zaključil inž. Vasilije Dragović.

Na avtostradi Zagreb-Ljubljana pri Višnji gori

Uvozna oprema na Zagrebškem velesejmu

Posojila po 22. natečaju za nabavo opreme bodo izdajali po poenostavljenem postopku — Olajšave doslej samo za promet, trgovino in gostinstvo ter turizem

Jugoslovanske gospodarske organizacije, ustanove s samostojnim financiranjem, zadruge in politično-teritorialne enote bodo lahko s sredstvi 22. natečaja nabavljale na zagrebškem velesejmu uvozno opremo. V poslovalnici Jugoslovanske investicijske banke, ki so jo odprli na Zagrebškem velesejmu, pravijo, da bodo posojila po tem natečaju izdajali pod enostavnejšimi pogoji, če bodo z njimi in s sredstvi uporabnikov v celoti zagotovili dograditev in začetek obratovanja objekta, za katerega nabavljajo opremo. Sredstva tega natečaja se nanašajo zdaj samo na promet, trgovino, gostinstvo in turizem. Zainteresirana podjetja in

ustanove bodo lahko s sredstvi 22. natečaja sklepala pogodbe o nabavi avtomobilov za prevoz potnikov, tovornih avtomobilov, prikolic in avtobusov kakor tudi drugih delov vozil, ki jih ljudje uporabljajo v javnem prometu. S sredstvi natečaja bodo lahko kmetijske organizacije na sejmu nabavile stroje za sortiranje in obdelavo kmetijskih pridelkov, trgovinske, gostinske in turistične organizacije pa razno opremo in naprave za kuhinje, restavracije, hotele in prodajalne. Glede na razpoložljiva tuja sredstva za nabavo uvozne opreme — zlasti iz vzhodnoevropskih dežel — bo prav tako poenostavljen proces v zvezi s predložitvijo zahtevkov za prodajo deviznih

sredstev iz teh dežel. Če razpolagajo zainteresenti s potrebnimi sredstvi v dinarjih, želijo pa kupiti opremo iz vzhodnoevropskih dežel, morajo predložiti banki prošnjo, in sicer brez posebne dokumentacije. Zahtevki naj vsebuje samo podatke, iz katere dežele želi kupec kupiti opremo, vrsto, ceno in skupno vrednost opreme.

Ves čas velesejma bodo v poslovalnici Jugoslovanske investicijske banke sprejemali prošnje za nabavo uvozne opreme in jih reševali v dveh do treh dneh.

Volivci, prepričajte se, ali ste vpisani v volilni imenik

Nove ladje

za trgovsko mornarico

Naša trgovska mornarica bo dobila v kratkem še nekaj novih ladij, ki jih gradijo, dograjujejo in opremljajo v naših ladjedelnih. V soboto, 14. septembra, bodo v reški ladjedelnici »3. maj« splovili v morje novo ladjo »Bratstvo« z 2500 tonami nosilnosti, ki jo gradijo za Jugoslovansko linijsko plovbo. Kakor hitro bodo splovili to ladjo, bodo začeli graditi novo ladjo »Pobeda« s prav toliko nosilnosti za isto podjetje.

Ladjedelnica »3. maj« bo naslednji mesec izročila Jugoslovanski linijski plovbi v uporabo popolnoma opremljeno veliko tovorno ladjo »Liko« z nosilnostjo 10.250 ton, isti mesec pa bo dobilo novo ladjo »Zemun« z nosilnostjo 1500 ton tudi splitsko podjetje Jadranska svobodna plovba.

Jože Lukšič

• Šole že odpirajo vrata. Mladi ljudje, od tistih, ki so šele privikrati prestopili šolski prag, pa do onih, ki jim že polnoletnost cvete z obrazov, prihajajo v učilnice in predavalnice z različnimi občutji: nekateri spočiti, ogoreli od sonca, brez denarja, a vendar tudi brez skrbi za šolanje. Imajo štipendije in tudi roditelje, ki jim bodo lahko pomagali. Lep del je pa takih, ki so prav tako ogoreli, vendar ne od sonca nekje z morja, marveč od sonca, ki je priključilo iz njihovih teles več litrov znoja, ko so med počitnicami nekje delali, da so si prisluzili tisočake, ki jim bodo prav prišli med šolanjem.

• Ti so prišli z denarjem, ki jim pa ne bo zadoščal in tudi pomoč roditeljev ne bo tolikšna, da bi lahko brez skrbi zrl v bodočnost glede materialne strani. Večina njih se bo znašla, poiskala si bo med študijem priložnostno nekajurno delo, ki bo dodalo tistih nekaj tisočakov, potrebnih za stanovanje in hrano in še kaj drugega.

• Povprašali smo nekoliko profesorjev z univerze, z učiteljske in iz srednje tehniške, naj nam povedo svoje mnenje o študentih, ki študirajo brez večjih materialnih skrbi in tistih, ki jih spremlja v študiju ne-nehna skrb za stanovanje in hrano.

POT DO KRUHA, DO POKLICANJE VEDNO CVETOČA

• Odgovor je bil skoraj soglasen: Navadno so tisti, ki sami skrbijo za svoj jutrišnji dan, veliko bolj marljivi od tistih, ki jih doma že čaka pogrnjena miza in jih ne spremlja nobena večja skrb za šolanje. Le nekaj je: lov za denarjem jim vzame veliko časa, še boljše povedano, ukrade jim del tistega časa, ki bi bil nujno potreben za študij.

• Zato sprejmemo košek življenja teh zadnjih, skušajmo poiskati njihove težke, pa tudi vesele ure, se prebijajo skozi življenje, da si pribore poklic, po katerem hrepene.

STO TRIDESET LITROV MLEKA ZA ZA SEDEM TISOČ DIN

Vsako jutro ga lahko vidimo pred mlekarino v Tavčarjevi ulici v Ljubljani, kako nestrpno pričakuje poslovođkinjo. Dušan Tomažič je ta fant, dijak tretjega letnika učiteljskega v Ljubljani. Oče mu je železniški upokojenec in mu tako ne more nuditi vsega, kar Dušan potrebuje za šolanje. Odločil se je, da bo pomagal roditeljem in sebi. Nekaj časa je pomagal očetu, ki je v honorarni službi, ko pa je tam zmanjkalo dela, se je odločil za raznašanje mleka po stanovanjih. Dnevno raznese 120 do 130 litrov mleka, zasluzi pa okrog 7000 dinarjev na mesec. Njegov »rajon« ni lahek. Na Miklošičevi cesti, Tivoli in Masarykovi cesti, kjer raznaša mleko, so večnadstropne hiše brez dvigal. Tu je treba »steti« stopnice in teh ni malo, še najtežje pa je v »kozolcu«, kadar odpove dvigalo. V najvišje stanovanje je treba odnesti tri litre mleka.

Vse bi se nekako šlo, če ga le čas ne bi lovilo. Med počitnicami je kar lepo teklo, sedaj med šolo pa je težje: nekaj pred šestimi mu dodelijo mleko in če noče zamuditi šole, mora biti nazaj v mlekarni najkasneje ob 7.15. Da odda prazna steklenice, potem hitro v Vilharjevo ulico po knjige in drugo in hitro zopet naprej na učiteljske.

In kaj bo z denarjem? Kupil si bo obleko, čevlje in morda še kaj drugega. Roditelji so ga veselili: ne kadi, ne pije, uči se pa tudi pridno.

KMALU BO TROTOAR ZAMENJAL Z GOZDOM

Jože Lukšič, mladenič z Verduna pri Dolenjskih Toplicah, je nekdo samjal o gozdovih. Zdjaj ima le še en letnik Gozdarskega tehniškega predzobov.

Dokler je internat terjal 2000 dinarjev oskrbnine, je Lukšičeva družina, ki ima od devetih otrok še danes šest neprekrbljenih, nekako zmogla ta izdatke, čeprav je že takrat tudi sam Jože zaslužil sem in tja kak dinar in ga dodal k roditeljevi pomoči. Ko pa se je oskrbnina v internatu podražila, ga je moral Jože zapustiti. Že je mislil, da bo moral dati šoli slovo. Ni omagal. Doma so se zadolžili, sam pa je med počitnicami s fizičnim delom toliko zaslužil, da so tudi ta dolg izplačali. Med šolskimi leti je tudi poučeval.

Lani mu je prišla na pomoč Ljudska milica. Decembra meseca ga je sprejela v svoje vrste in danes je na njevo zadovoljstvo marljiv in vesten prometni mladenič — študent.

Kako gre? Nasmeh in neprikrita sreča ob misli, da je pred njim le še en letnik. Z denarjem, ki ga zasluži, se hrani, stanuje in se dostojno oblači. Ker je skromen, si tudi neka malega prireditelja. Med počitnicami je po službi v »prometu« delal tudi za Okrajno gozdarsko upravo v Trbovljah. Pomagal je pri načrtu gozdne gospodarstva. Vsak dan 5 do 6 ur.

«Težava je v tem, da prostega časa skoraj ni. Vsako minuto je treba izkoristiti. Ni mi žal!»

INSTRUKTOR. KURIR. «BILJETER»

V. B. je študent tehniške. Oče bi ga s pokojnino lahko skromno oskrboval, če ne bi bilo v hiši nesreče. Mati ima hudo očesno bolezen in je na tem, da popolnoma oslepi. Ne more sama gospodinjiti. Morali so si poiskati gospodinjstvo pomočnico. Tudi ta ne more delati zastoj. S hrano, stanovanjem in plačo odtrga od očeteve mesečne pokojnine najmanj osem tisočakov. Ti so v hiši manjkali in ogrozili študij V. B.

Trezen, kakršen je, si je sam poiskal službo kurirja pri »Putniku«. Instrukcije na dveh, treh mestih in tudi od nedeljah si ne privoščijo oddiha: šel je za biljeterja v gostinico »Krim« na Dolanjski cesti, kjer od mladih, za ples vnetih ljudi, pobira vstopnino.

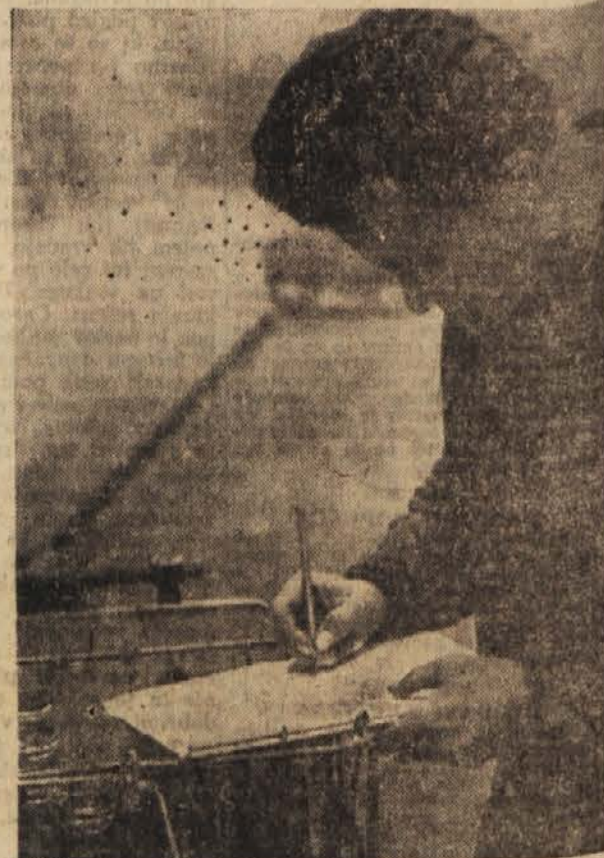
Vse to prinese mesečno nekaj tisočakov. Če pogledamo v njegovo osebno knjigovodstvo, vidimo, da skoraj toliko zasluži, kot njihova gospodinjstva pomočnica.

«Vem, da bodo nekateri kolegi negodovali, vendar bi lagal, če bi trdil, da slabše študiram. Nasprotno, odkar sem se zaposlil, mi gre tudi na univerzi bolj gradiko.»

VELIKO BI SE SE DALO NAPRAVITI

Volja mladih ljudi, študentov in dijakov, da si sam pomagajo že v svojih šolskih letih priti do kruha, ni nov stvar in tudi ne sramota. Po eni strani se navajajo na življenje, ki jih čaka, po drugi pa tudi dopolnjenju svoje značaj, saj je prav delo tisto, ki najbolj dviga človeka.

Le nekaj je: vsi ml. ustanove in posamezniki, bi lahko tem ljudem še veliko bolj pomagali. Nič ne bi pri tem izgubili nasprotno, skupnost bi pridobila, saj bi v svoje vrste sprejela mala prav v tem delu prekaljene dobre in značajne ljudi. ON

Dušan Tomažič

Novice

Primorske prireditve zaključene

Z nastopom Avsenikovega kvinteta na Trgu revolucije v Kopru je bil zaključen letošnji spored Primorskih prireditev. Zadnja predstava so dosegli tudi največji obisk. Avsenikov kvintet ter soliste Ahačičev, Filipičev, Korena in Frana Milčinskoga-Ježka je poslušalo okrog 3000 ljudi.

Skupaj je bilo med turistično sezono v Kopru, Izoli in Piranu 31 prireditev, ki si jih je ogledalo nad 15.000 ljudi, ali povprečno 500 na predstavo. Čeprav so bile nekatere manj kvalitetne, je vendar treba prireditvenemu odboru čestitati k opravljenemu delu.

Začeli so se občni zbori prosvetnih društev

Občni zbori prosvetnih društev so se začeli v koprskem okraju 10. septembra in bodo trajali do 15. oktobra. 4700 članov 34 prosvetnih društev bo izvolilo 170 delegatov za okrajno skupščino, ki bo 14. novembra. Na občnih zbore nameravajo temeljito pregledati opravljeno delo in sestaviti delovni načrt za v prihodnje. Na osnovi poročil z občnih zborov bo okrajni svet Svobod in prosvetnih društev izdelal tiskano kroniko ljudsko-prosvetnega dela v okraju. Tako kroniko nameravajo odslej izdati vsako leto kot dokument in pripomoček za delo v ljudski prosveti.

Redko visoka jubileja

Piranska godba je v soboto praznovala redko jubilej. Dva njena člana, brata Piccoli, sta namreč slavila visoko obletnico delovanja v godbi. Domenico Piccoli je namreč že 80 let član godbe, Giovanni Piccoli pa 70 let. V njuno čast so priredili na Tartinijevem trgu koncert, bratoma pa so čestitali predstavniki oblasti in prosvetnih društev. Občinski ljudski odbor v Piranu ju je tudi denarno nagradil.

Kmet Franc Zlof iz Roginske gorce — občina Smarje pri Jelšah — že več let z uspehom goji plemenske svinje nemške požlahtnjene pasme. V svojem hlevu ima tudi svinjo »Zvezdo«, ki je postala svojevrsna rekorderka. Namreč, v štirih letih je ta svinja skotila skupaj 108 mladičev. Letošnjo pomlad jih je imela kar 15, vtem bo jih ima sedaj 11. Samo za plemenske svinje je dobil Zlof v zadnjih dveh letih več kot pol milijona dinarjev. F. K.

NAČRT ZA REKONSTRUKCIJO V »PLAMENU«

Kroparji hočejo zajeti odtekajoče milijone

Tovarna »Plamen« v Kropi, ki proizvede letno okrog 3500 ton vijakov, ima možnosti za povečanje proizvodnje in prodaje na tujem tržišču — Načrt za rekonstrukcijo v delu — Z nabavo sedmih strojev bi povečali bruto proizvodnjo za 700 milijonov, dobiček pa za 279 milijonov dinarjev letno

V tovarni proizvajajo pretežno vijake in maticice, od M6 do M16. V mrzlem postopku izdelujejo vijake do M12, vijake večjih dimenzij do M16 pa v toplem oddelku. Strojne naprave so v glavnem zastarele, saj je okrog 90 odstotkov vseh strojev preseglo svojo življenjsko dobo. Prav to je glavna ovira, da proizvodnje ni moč povečati, ker so tehnično zastareli stroji zaradi okvar in lomov pogosto za daljši ali krajši čas onesposobljeni za delo.

V podjetju pripravljajo načrt za rekonstrukcijo strojnih naprav, ki je v grobih obrisih že izdelan. Potrebni bi bili 7 novih strojev za izdelovanje vijakov v mrzlem postopku, s čimer bi znatno povečali in pocenili proizvodnjo. Novi stroji namreč izdelajo vijake do M16, s čimer odpadejo vmesni postopki, ki so zdaj potrebni za te dimenzije v toplem oddelku. Nabava novih strojev bi stala 333 milijonov deviznih dinarjev, za katere namerava vodstvo podjetja zaprositi. Posojilo bi zlahka odplačali, saj bi se na račun novih strojev vrednost proizvodnje povečala za okrog 700 milijonov, dobiček pa za 279 milijonov dinarjev letno.

Podjetje pri prodaji vijakov na domačem tržišču ni imelo težav. Pred leti ni imelo stikov s tujimi tržišči, lani pa je z 20 tonami vijakov šele začelo iskati kupce. Letos se bo izvoz povečal na 150 ton, s čimer pa se niso izkoristile vse možnosti. Nedavno so imeli ponudbo iz Amerike za 1200 ton vijakov za spajanje naftovodov, kar je skoraj polovica letne proizvodnje. Nekaj ponudb pa so dobili tudi z drugih strani. Neurejene razmere v no-

tranjem proizvodnega procesa pa jih ovirajo pri odločnejšem nastopu na tujem tržišču. Zato velja trenutno prva skrb rekonstrukciji in zamenjavi zastarelih strojev, s čimer bi zagotovili nemoteno proizvodnjo.

Razen tega, da kaže rekonstrukcijski program prepričljive številke, ki mu dajejo gospodarsko upravičenost, pa problem podjetja ni samo v povečanju finančnih uspehov, ampak sploh v zagotovitvi redne proizvodnje. Zaradi bogate željiarske, kovaške in fužinarske tradicije ima tovarna popolno pravico do obstanka in razvoja. Vendar pa zastareli strojni park, ki je že zdavnaj tehnično dotrajal in nekajkrat

preživel svojo življenjsko dobo, ne ogroža samo razvoja podjetja, ampak tudi njegov obstanek. Prav zaradi tega je načrt za rekonstrukcijo toliko bolj potreben podpore in uresničitve. Še toliko bolj zato, ker zanj govorijo vsi gospodarski razlogi, zlasti pa dovolj ugodno razmerje med najemnim posojilom in ustrvarjenim dobičkom.

Tako prekmurska podjetja izpolnjujejo plan

V Premogovniku Presika so letos postavili prenikajoči proizvodni plan. To se je izkazalo že v prvih šestih mesecih, ko so nakopali 4381 ton, medtem ko je bil plan za celo leto 4890 ton. Proizvodnjo so povečali zaradi boljše ureditve dela, zboljšanja delovnih pogojev, s čimer se je dvignila storilnost dela.

Plan proizvodnje je prav tako povečala tudi separacija kremenčevega peska v Puconcih, ki je sicer sezonskega značaja. Proizvodni plan so v prvem polletju presegli za 12,7%. Če bi bile vremenske prilike ugodnejše, bi mogli proizvodni plan še povečati in s tem zadovoljiti vse povpraševalce po drobnem granuliranem pesku.

Prekmurske opekarne so poletni plan realizirale le z 41,4%, vendar pa se je proizvodnja v primeri z lanskim letom povečala za 6%. Tudi na to povečanje je vplivala boljša organizacija dela, povečanje števila zaposlenih ter obnova nekaterih obratov.

Stroj je preklalo na dvoje. Star je in doslužil je. Zaradi okvare pa odtekajo milijoni... Takih prizori v kroparski tovarni vijakov niso redki. Diagnoza: kronična zastarelost. Predlog za zdravljenje: rekonstrukcija in nakup sodobnih strojev

Človek z ljubim obrazom

Mnogi Ptujčan poznajo Mira Coblja. Pravijo, in menda to drži, da je Miro po postavi najvišji Ptujčan in menda ima v tem pogledu tudi v Sloveniji rekord. Pri podjetju »Slovenske gorice« skrbi za reklamo in včasih nastopa tudi v gledališču v vlogah grotesknih pojav. Letošnje leto je Miro za dalj časa izgubil in vsi so mislili, da je na dopustu. Ko se je pred nedavnim vrnil, so se v njegovi znanosti začudili, kajti imel je nov obraz.

Pred koncem minule vojne je bežal pred Nemci na motornem kolesu. Na dravogradskem mostu se ga iz brozetrake zadel v motor, nad katerim je zgubil oblast ter se zaletel v ograjo. Pri tej nesreči mu je udarec popolnoma sploščil obraz. Prvo plastično operacijo so mu napravili na Dunaju. Tedaj je bil star 17 let. Vstavlili so mu naneseno nosne kosti zlato ploščo, katero pa je z leti zrastle. Zadnja leta je dobival čedalje bolj sploščeno nos in občutil je tudi bolečine. Letos se je odločil za ponovno operacijo. Sprva je mislil na Dunaj, posej pa se je odločil za Ljubljano, kjer so ga na kliniki za nosne in ušesne bolezni tudi z uspehom operirali.

»Počutil se kakor prerajen,« mi je povedal ko sem ga obiskal. »Prej sem imel nekoliko predsodke in manjvrednostne občutke. Sedaj sem srečen in ne vem, kako bi izrazil zahvalo našim kirurgom, da se je vse to tako dobro izteklo. Bile so sicer bolečine, ampak to nič ne marj...«

Operacija, katero je Miro preстал, je trajala sedem ur in pol. Vzeli so mu kost iz kolka in jo presadili v nos. Podobne operacije so zelo redke in komplicirane. Kljub temu je po dvanajstih dneh že vstal, osem dni pozneje pa je bil odpuščen iz bolnišnice. Zdal se odlično počuti in nima nobenih težav več. Nihče ne bi rekel, da je bil operiran, saj ni videti nobenih sledov. Uspeh operacije opazijo posebno tisti, ki so ga poznali prej.

»Operiral me je docent profesor dr. Pompe in asistent dr. Oršič, mi je povedal.« Njima in ostalim asistentom ter vsamur osebu na kliniki dolgujem iskreno zahvalo. Hkrati lahko rečem kot pacient, ki je preстал z uspehom tako zapleteno operacijo, da je naša kirurgija na izredno visoki stopnji in imamo lahko vsjo zaupanje vanjo.

Miro uživa sedaj razen slovesa najvišjega Ptujčana po postavi tudi sloves človeka z »novim« obrazom. —mr

Uspehi in vrzeli v zdravstvu

Na poletni skušnji soc. zavarovanja podružnice Prevalje, ki je bila v začetku septembra na Ravnah na Koroškem, so obravnavali mnogo zanimivih problemov. V zdravstveni službi zaznamujemo lep napredek, so pa še tudi omenbe vredne vrzeli, zato naj o teh zadevah spregovorimo nekaj besedi.

VELIKO LJUDI BOLNIH NA ŽELODCU

Iz analize obratnega zdravniške Zvezarne Ravne dr. Janka Sušnika je bilo razvidno, da so največja skrb tega kolektiva številni na želodcu oboleni bolniki. Proučili so vzroke tako številnih »čirašev« — več jih je takih, ki se hranijo v menzi kakor tistih, ki se hranijo doma. Iz kartoteke obratne ambulante je razvidno, da so ti bolniki bolovali v zadnjih 4 letih povprečno 11,5 dni na leto. Bolniki ne drže diete (nekateri je niti ne morejo!) in tudi sicer ne upoštevajo dovolj navodil zdravniškega Dobra bi bilo, ko bi čimprej razširili zobozdravniško službo, saj so dobri zobje pogoj za pravilno prebavo. Marsikatero obolenje se pa vleče že izza NOB.

Tuberkuloza sicer ne predstavlja več posebnega problema, pri zadnjem pregledu so odkrili le dvoje novih hušjih obolenj, vendar bi bilo treba proučiti, v kakšnih razmerah živijo ti ljudje — nekateri živijo v pretesnih in nehiigienskih stanovanjih (bara-

ke) in okužujejo družinske člane. Silikoznih obolenj v Zvezarni Ravne ni. Podjetje zaznamuje tudi velik padec obratnih nezgod, kar je pripisati povečani vsestranski pozornosti in stimulaciji. Kdor ni zakrivil obratne nesreče in se tudi ni ponesrečil, dobi nagrado, kakor tudi tisti, ki ni bolhal. Vendar je dr. Sušnik predlagal za varnostno službo v Zvezarni Ravne še nekaj izboljšav.

DOHODKI IN IZDATKI NARASLI

Finančno poročilo o stanju podružnice: število zavarovancev je poraslo za 150 članov. Dohodki so bili v tem polletju za 8 milijonov 500.000 večji kakor lani v isti dobi, izdatki pa so narasli za 4.871.000 dinarjev.

MANJ IZOSTANKOV KOT LANI

Zdravstvena služba se je na tem področju znatno razširila in izboljšala, saj deluje nekaj novih ambulant, v Zdravstvenem domu pa opravlja tudi razne specialne

preglede. In ker je dobra zdravstvena služba razumljivo tudi dražja, ni nič čudnega, da so narasli stroški. Tu je organizirana zelo dobra reševalna služba. Važno pa je dejstvo, da je odstotek delaneznostnih padel od 5,27% lani v tem času na 4,84%, v Zvezarni Ravne pa je za 1,23% nižji od lani. Skupno je bilo 3260 izostankov manj kakor lani. Seveda pa še ne moremo trditi, da so odstranjeni vsi kvarni vplivi, ki načenjajo zdravje delovnega človeka. Znatan so izostanki zaradi nesreč pri delu posebno pri Koroškem gozdnom gospodarstvu Ravne, v Tovarni pil Prevalje in v Lesno-predelovalnem obratu Prevalje.

Skupščina je sklenila, da bodo odslej izplačevala oskrbovancem, ki zbolijo konec meseca in morajo sicer predolgo čakati na izplačilo oskrbnine, podjetja te zneske sama. Ko je podružnica Prevalje podjetjem ponudila to rešitev, so nekatera z molkom odklanjala prevzem tega plačevanja, a če bi le prislughna težnja zavarovancev, ki bolujejo, bi to morala prevzeti nase.

ZAVAROVANCI NE PRIJAVLJAJO PREGLEDNE PRAVILNOSTI

V okviru podružnice soc. zavarovanja Prevalje izplačajo vsak mesec več kot 8 milijonov za otroške doklade. Ta referat zadaja mnogo dela in tudi sitnosti predvsem zaradi nedisciplinane zavarovancev, ki ne prijavljajo premoženjskih sprememb. Revizija je našla 150 primerov, v katerih so nastala preplačila v znesku nad 700.000 dinarjev. Med njimi je posebno drastičen primer zavarovanca P. M. iz Prevalj, ki se je na odločbo o zmanjšanju otroških doklad pritožil z utemeljeno pritožbo, da sploh ne živi s taščo in skupnem gospodinjstvu na več ko 9 ha velikem posestvu. Človek bi po pritožbi kar verjel, da se je človeku res zgodila krivica. Ogled na kraju samem je pa pokazal povsem drugo sliko. Ne le, da obstaja skupno gospodinjstvo, sam je tudi lastnik in tašča je le njegova užitarica.

PRIVATNIKI NE PLACUJEJO OBVEZNOSTI

Podružnica ima pa tudi težave z dolžniki privatniki, ki ne plačujejo prispevkov — v zaostanku so za okoli 700.000 dinarjev — mesečno znašajo ti prispevki 200 tisoč dinarjev; nekateri tudi ne prijavljajo svojih obveznosti.

Skupščina je podčrtala nujno potrebo po mlečni restavraciji. Člani so se seznanili z mnogostevilno problematiko iz zdravstvene službe na tem področju.

Huda nesreča v Velenju

V nedeljo popoldne se je na cesti Soštanj-Velenje pri rudarskem domu zgodila huda nesreča. Motor, ki je vozil proti rudarskemu domu, se je zaletel v peškovar avtomobil. Pri nesreči so bile tri osebe hudo poškodovane. Avtomobilski promet v Velenju narašča, zato bodo morali biti soferji zelo previdni.

Odbori v delavskem samoupravljanju

Rudnik lignita v Velenju mora 1953. leta nakopati 3.000.000 ton lignita. V zvezi s to veliko nalogo bo treba izboljšati delavsko samoupravljanje. Ze doslej je delavski svet z upravo podjetja uspešno reševal proizvodne naloge. Da pa bi pritegnili v upravljanje še več članov delovnega kolektiva, se imenovani štiri odbore, sicer odbor za jamo, za jasek v Prelogu, gradbeni odbor in obratni odbor za nameščence. Član delavskega sveta je lahko predsednik enega izmed teh odborov. Tako si bodo delo razdelili in vsak odbor bo reševal naloge na svojem področju.

Aluminijasto pohištvo ALPOS

novost za široko potrošnjo

Komaj dobra polovica leta je mimo, odkar je v Sentjurju pri Celju stekla proizvodnja kombiniranega pohištva iz aluminija. To so v glavnem izdelki novih oblik iz aluminijastih cevi, kombinirani z lesom in plastičnimi masami. Tovarna Alpos v Sentjurju je delala doslej po naročilu raznih podjetij iz države, vtem ko namerava še letos preiti na serijsko proizvodnjo. Namreč povpraševanje po sodobnem pohištvu je močno naraslo in tovarna zaradi tega ne bo mogla proizvajati po naročilih manjšega obsega. V obratu ALPOSA delajo tudi gradbeno opremo iz aluminijastih profilov, in sicer okna, vrata itd. Tako je ta tovarna v stanju popolnoma opremiti nova poslopja, kot so restavracije, hoteli, šole, upravna poslopja itd. Tako bodo na primer nekatera nova poslopja v Novem Velenju popolnoma opremljena z izdelki omenjene tovarne.

Paviljon, ki ga je tovarna ALPOS uredila na razstavi industrije, obrti in trgovine v sklopu »Celje 1957«, je vzbudil ogromno zanimanje tudi pri individualnih potrošnikih. Res da so stoli različnih izvedb in posamezne garniture dražje kot pohištvo iz lesa, se kupci navdušujejo predvsem zaradi elegantnih oblik. To zlasti vleče in prav tega manjka večini izdelkov naše pohištvene industrije.

V tovarni ALPOS zagotavljajo, da bo še letos v prodaji

za široko potrošnjo tudi pohištvo iz aluminija. Ljudje si bodo lahko nabavili cele garniture, ali pa tudi posamezne dele. Če bo kdaj pozneje cena aluminija nižja, bodo tudi izdelki, kot je aluminijasto pohištvo bolj dostopno potrošnikom. V naši republiki bo moč aluminijasto pohištvo kupiti v prodajalnah podjetja »Les Ljubljana«.

Glede novih modelov aluminijastega pohištva v ALPOSU niso v zadregi, imajo svoj konstrukcijski biro. Vse izdelke dobro preizkusijo in po potrebi izpopolnijo. Prav zato se le-ti odlikujejo po svoji stabilnosti in trpežnosti. Pri izdelovanju aluminijastega pohištva je zaposleno 130 ljudi. To število se bo bržčas še povečalo, ko bo dograjena nova proizvodna dvorana. Prihodnje leto se bo dvignil mesečni promet na 20 milijonov dinarjev. F. K.

Od vsepo vsod

Koristna tečaja za obrtnike

Zavod za napredek obrti v Murski Soboti je organiziral dva tečaja. In sicer tečaj za površinsko obdelavo lesa ter tečaj za predelavo umetnih mas. Tečaja so vodili strokovnjaki.

Uspelo taborjenje

Pripadniki predvojaške vzgoje tolmarske občine so se letos po uspešno zaključenem taborjenju vrnili na svoje domove še bolj zadovoljni, kot je domove še bolj zadovoljni, kot

Prva kmetijska razstava

Obsejna občina Sentilj je dosegla doslej razmeroma lepe uspehe tudi v kmetijstvu. Letos bodo svoje prizadevanje prikazali na Prvi kmetijski razstavi v začetku prihodnjega meseca. Letošnje pridelke bodo razstavljala tamkajšnja kmetijska in združna gospodarstva ter zadrage. V ta namen že pripravljajo ustrezen prostor. V okviru razstave bodo na sporedu še razne kulturne prireditve, kar bo potrdilo vsesplošno dejavnost prebivalcev tega kraja.

prejšnja leta. Bili so namreč nameščeni v dijaškem domu »Petra Skalarja« na periferiji Tolmina, kjer so se res dobro počutili. Taborjenje je bilo organizirano tako, da so se mladinci lahko udeleževali tudi v raznih športnih panogah in se v tekmovalnih pomenih s pripadniki JLA.

Oktober se začne cepljenje proti otroški ohromelosti

V koštanski občini se pripravljajo na cepljenje proti otroški paralizi. Pri občinskem svetu za zdravstvo je poseben štab, ki pripravlja cepljenje. Občina so razdelila na 13 baz za cepljenje. Patronažna služba in napredne ženske ter občinski odborniki bodo ljudem tolmarski pomembnost zaščitnega cepjenja. Cepiti bodo začeli 7. oktobra, in sicer otroke, ki so rojeni od 1951 do 1957 leta.

Zanimiva športna prireditve

Klub ljubiteljev športnih psov iz Ljubljane je priredil v nedeljo dopoldne v Ajdovičin nastop solanih psov. Športna prireditve, ki je vzbudila med Ajdoviči precejšnje zanimanje, in si ji je ogledalo veliko število ljudi, je lepo uspela.

Obnova železniške proge

Železniška proga v predoru »Log« med postajama Most na Soči-Avče, kjer je pred meseci zaradi zlomljene

tračnice iztirilo 14 vagonov tovornega vlaka, bo letos popolnoma obnovljena z izmenjavo vseh pragov in tirnic ter gramoza. Izvajalec je podjetje za vzdrževanje prog Gorica, ki je že začelo delati. Isto podjetje obnavlja progo tudi na odseku Nomenj-Soteska, lani pa je obnovilo odsek Bohinjska Bistrica-Nomenj. Za prihodnje leto je predvidena obnova še nekaterih drugih odsekov, kjer je proga potrebna večjih popravil, zato vlaki ne morejo voziti z večjo brzino.

S taborjenjem so zadovoljni

Na Crnem vrhu nad Idrijo je avgusta taborilo več kot 270 mladincev predvojaške vzgoje iz ajdovske občine. Taborjenje je bilo dobro organizirano, mladinci pa so imeli veliko smisla za red, pouk in življenje v taboru. Tako so bili z letošnjim taborjenjem zadovoljni mladinci in učitelji, ker so se na njem marsikaj koristnega naučili.

V Prekmurju je ugasnila zadnja petrolejka

V beltiški občini je nedavno ugasnila zadnja petrolejka. In to je vasi Odranci. Pri elektrifikaciji vasi so delali vaščani prostovoljno 8000 ur in opravili 31 prevozov materiala. Pri zadružni hranilnici v Murski Soboti so najeli 3.500.000 din posojila. Občinski ljudski odbor pa je prispeval 3.000.000 posojila.

PRIDITE NA **III. MEDNARODNI VINSKI SEJEM** NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI OD 4. DO 15. SEPTEMBRA 1957

VALA IN NAGRAJEVALA NAJBOJŠA VINA • TRADICIONALNA POKUŠNJA SVETOVNOZNANIH VIN • VINOGRADNIKI OGLEJTE IN NABAVITE SI NAJMODERNEJŠE VINOGRADNIŠKE, KLETARŠKE STROJE IN NAPRAVE TER DRUGE PRIPOMOČKE ZA VINOGRADNIŠTVO • 37. PLEN. ZASEDANJE VINOGRADNIKOV 22 DRŽAV • DOSLEJ NAJVEČJA TOVRSTNA PRIREDITEV NA SVETU

IZKORISTITE POPUST NA ŽELEZNICI!

THOMAS WOLFE:

Ozri se proti domu, angel

Med klasiki sodobne ameriške proze zavzema pomembno mesto Thomas Wolfe (1906-1938). Njegovo ime se blesti med novatorji in preoblikovalci svetovnega romana kakor so Dos Passos, Hemingway, Faulkner, in med imeni kot so Caldwell, Farrell, Marquand in Steinbeck. Imenujejo ga Faulknerjevega učitelja. V zbirki 'Svetovni roman', ki jo izdaja Cankarjeva založba v Ljubljani, je pravkar izšel njegov obsežni roman 'Ozri se proti domu, angel', s podnaslovom 'Zgodba pokopanega življenja' v prevodu Mire Mihelič. V naši prevodni književnosti je izid te knjige svetel dogodek. V nekem smislu bi jo lahko imenovali 'knjižna sezona'.

Res, da je od njenega prvega nastika minilo malone trideset let. Prevedena je v številne jezike in tudi pri nas med poznalci književnosti ime Thomasa Wolfeja že doslej ni bilo neznano. Slovenski prevod bo odprl pot temu pisatelju med širše čitateljske vrste. Zaradi nekaterih značilnosti Wolfovega pisanja, ki so predvsem v avtorjevem gledanju na lastno delo in v njegovih literarnih prijemih, bralec pri tem romanu ne bo mogel biti pasiven, temveč bo moral, če bo hotel imeti od knjige pravo korist, intenzivno iskati pot v pisateljev duhovni svet.

Kljub temu, da gre za znanejšega avtorja, je treba povedati nekaj besed o pisateljevem življenju. To pa zato, ker je Wolfovo delo v pravem pomenu besede 'avtobiografsko'. Tej ne posebno precizni označbi Wolfe noče oporekati, saj meni v uvodu bralec, da je vsako resno leposlovno delo avtobiografsko, »tako si, na priliko, le stežka zamislimo knjigo, ki bi bila bolj avtobiografska od Gulliverjevih potovanj«. Ta blesteča primera je še bolj dopolnjena z njegovim pisateljskim nazorom.

»Vsi smo vsota trenutkov, ki smo jih kdaj doživeli - vse, kar je našega, je v njih in ne moremo jim ubežati, kakor jih tudi ne moremo prikriti. Leposlovje ne sestaja iz samih dejstev, pač pa iz dejstev, ki so bila izbrana, duhovno predelana in smotno urejena.«

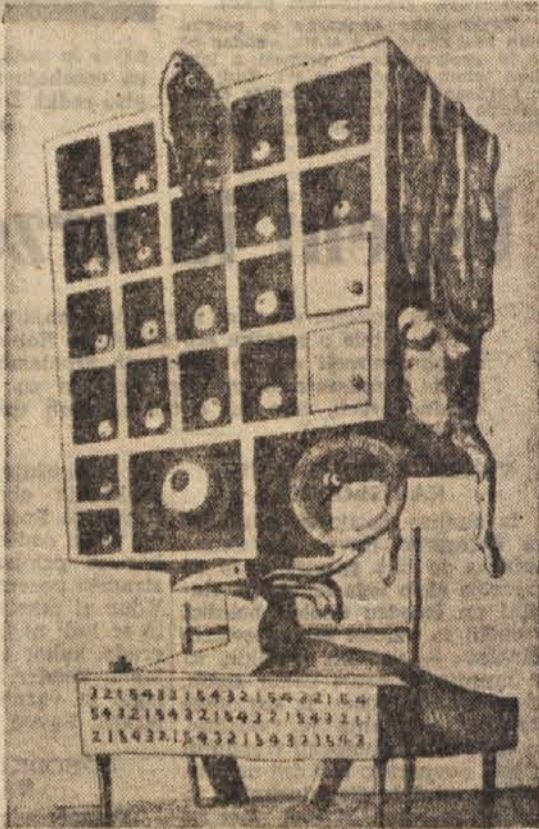
Wolfe je po rodu iz Ashevilleja v Severni Karolini, iz družine, ki je živela v skromnih razmerah in so si morali otroci že zgodaj služiti kruh. Zakon med očetom in materjo ni bil srečen. Fant je bil občutljiv in prezgodaj dozorel. Njegov prvi roman 'Ozri se proti domu, angel' se vsebinsko nanaša na njegovo detinstvo, na mlada leta do trenutka, ko je odšel študirat na harvardsko univerzo. Pesmi in drame je brez uspeha pisal že na univerzi. Ravno njegov prvi roman, ki presretno slika njegovo mračno, a s čudovito poezijo ožarjeno mladost, je prvi založnik odklonil, češ da je »neuzitečen«. To je bilo leta 1928, v času ko 'klasični roman' starega tipa v svojih formalnih okovih ni več zmogel nuditi tistega, kar potrebuje moderni človek v kompliciranem mehanizmu svojega psihološkega in materialnega življenja. Wolfe je z 'Angelom' (simbol detinstva in neizpolnjenega hrepenenja)

nji konec - je Thomas Wolfe napisal velikkansko število strani, na katerih z vulkansko in resnično magično močjo govori o sebi. V lastnem življenju je našel svojega velikega junaka, in o njem ustvaril veliko bajko, ne glede na to, da Thomas Wolfe v 'Angelu' nastopa kot Eugene Grant, v kakem drugem pa kot George Webber. Wolfe je bil vase obrnjen človek in iz njegovih štirih romanov je jasno razvidno, da to ni zaljubljenost v samega sebe, nikak solipsizem, marveč preprosto posledica njegovega fantastično razsežnega notranjega sveta, v katerem se zrcali razen njegove usode tudi usode njegove družine, sorodnikov, značaj, vseh mogočih slojev in razredov Amerike, z eno besedo, življenje velikega

silnem registru njegove poetičnosti in nežne lirčnosti, je sploh osnovna značilnost Wolfovega dela. Kadar mu postane življenje pretežko, se rad umakne v Gulliverjev svet in kakor velikan zre na človeško mravljišče, kjer se dogaja toliko nerazumljivo skrivnostnega. Njegova duša rada sanja in blodi, skušajoč pri tem dognati korenine in smisel lastnega obstoja, pa tudi obstoja vsega živga. In kljub temnim akordom in mračnim potem, po katerih nas vodi v svojem delu, nas na koncu v čudovitem prizoru, ko se sreča z mrtvim bratom Benom, postavi spet na zemljo, katere utripom prisuškuje ves čas. Kajti tudi on nosi v sebi, tragično krivdo vseh Gantov, nepojmljivo globoko slo po življenju.

Wolfov pogled v lastno mladost in njegovo iskanje srečne dežele ni lov za fano morgano, temveč težnja, da najde ravnotežje proti nesmiselnemu nihilizmu življenja. V njem se kot pri redko katerem pisatelju družita stroga epičnost in nežna poetičnost v skupen plamen. Ta dva elementa njegovega pisateljskega duha dajeta njegovemu delu isto očarljivost in ubranost, zaradi katerih Thomas Wolfe 'Angel' po pravici slovi kot eno velikih del ne le ameriške, temveč tudi svetovne književnosti.

France Novšak

Hamada Chimel (Japonska): Portret gospoda D., 1956, jedkanica

dosegel velik uspeh in slavo. Sledili so romani 'O času in reki', zbirka novel 'Od smrti do jutra', esej o njegovem delu 'Zgodba romana', romana 'Pajčevina in skala' in 'Ne moreš se vrniti domov', ki sta izšla po njegovi smrti leta 1939 in 1940.

V svojem kratkem življenju - kakor da bi bil slutil svoj zgod-

kontinenta, od prvih fordov, Cadillacov in paccardov do prvih let po prvi vojni, z vsem jlovom za zlato, njegovim kaosom in osamljenostjo ljudi. Spoznal je »etiko uspeha«, po kateri ni važno samo delo, temveč še bolj to, da zasluži denar, veliko denarja. Pridobitniški duh Novega sveta je zato v Wolfovem delu opisan v mnogih, dopolnjujočih se načinih, ustvarjajoč tako svojstveno podobo Amerike.

'Ozri se proti nebu, angel' je reprezentativno delo moderne ameriške književnosti. Kot že omenjeno, je roman zgodba pisateljeve mladosti, v okviru katere spoznamo poleg njega samega (Eugena Granta) še člane njegove družine. Silne so podobe očeta, starega Granta, matere Elize, ki neprenehoma kupuje zemljišča in z načelno slepoto brani vse, kar ji prinaša denar, brata Bena, bratov in sestre Helen. Dejanje se odvija zlasti v prekrasnem Altamontu, v »ameriški Švici« in tu se stikajo vozi različnih tragičnih usod. Pisatelj je sredi teh usod kakor Ariel, sklonjen pod težko culo. Vendar se neprenehoma prebija iz vsakdanjosti in na krilih duha poletava proti svetlobi.

Težnja po svetlobi, izražena v

Mednarodna razstava grafike je podaljšana

Druga mednarodna grafična razstava v Ljubljani je zaradi izrednega zanimanja obiskovalcev podaljšana do 30. septembra. Sekretariat bo v tem mesecu predvajal tudi vrsto umetniških filmov, ki so jih v zvezi z razstavo poslala predstavništva raznih držav. Vljudno Vas vabimo k ogledu ameriškega filma »Barvna litografija« in nemškega filma »Willi Baumeister«, ki bosta predvajana v četrtek, 12. t. m. ob 20. uri v dvorani Moderne galerije. Vstop prost.

Errki Talari (Finska): Govori se..., 1956, barvni lesorez

GRAFIČNI LISTI SO ŠE RAZSTAVLJENI

ČEZ TRI TEDNE BO ZAKLJUČENA II. MEDNARODNA GRAFIČNA RAZSTAVA

Cez tri tedne se bodo pisane zastave šestindvajsetih držav umaknile izpred bele fasade ljubljanske Moderne galerije in zaključena bo druga mednarodna grafična razstava. Ze dosedaj izkazuje razstava prav lep obisk, ki pa se posebno v septembrskih dneh še močno dviga, saj se občinstvo vrača z dopustov, predsem pa se občuti močan dotok šolske in študentske mladine. Predsem za mladino je

ta razstava izredna in v našem okolju redka prilika, da se spozna z najrazličnejšimi, danes v svetu živimi likovnimi smermi, se jim približa in formulira svoje razmerje do njih. Pokazalo se je tudi, da postajajo tako bogate razstave zelo prilačna točka za tuje obiskovalce, ki nemalokrat izražajo svoje presenečenje in občudovanje tako nad razstavo samo in njeno ureditvijo kot nad prostori Moderne galerije same.

ganiziranju izmenjalnih razstav med špeditimi in slovenskimi umetniki. V teh dneh je s sopogo odpotoval v Dalmacijo, ki jo je že del časa želel spoznati. V priložnih dneh prispe nagradjeni Giuseppe Santomaso iz Benetk, ki je v pisnih izrazil svoje veliko veselje, da se bo s pomočjo te nagrade lahko seznanil z jugoslavijo in njeno umetnostjo.

Sekretariat za organizacijo mednarodnih grafičnih razstav je izdelal tudi širši program za propagando in seznanjanje občinstva s problematiko današnje grafične umetnosti in problemom umetnosti na splošno. V tem smislu se je odbor obrnil na predstavništva držav, ki so zastopane na sedanjih razstavi, s prošnjo, da preskrbe diapozitive ali filme. Odziv na to akcijo je bil zelo zadovoljivo in je Moderna galerija prejela precej tega materiala in tako bo v mesecu septembru predojana serija umetniških filmov, in sicer vsak četrtek ob osmih zvečer v glavni dvorani Moderne galerije. Danes zvečer si bo občinstvo lahko ogledalo ameriški film o baroni litografiji in nemški film o Williju Baumeistru. Sledili bodo nato še italijanski film »La donna e la luna«, ki prikazuje dela iz umetniške zbirke Cavellini, nemški film o dveh delih b Barlachu in holandski film o njihovi stari plastiki. Različne diapozitive so poslali še Švedi, Nemci, Kitajci in Bolgari. M. S.

Z razstave ameriškega slikarja Willi Baumeisterja: Ribiški praznik v Piranu, 1956, olje

Obenem pa s to grafično razstavo pritegujemo inozemce tudi k ogledu stalne galerijske zbirke domačih mojstrov in jih tako vsaj v glavnem seznanimo z našo upodabljalno umetnostjo polpretekla in sedanje dobe.

Mednarodna grafična razstava je doživela lep odziv tudi v tisku, tako v domačem kot v ostalih republikah srednjeevropskih. Prijahajo pa tudi že poročila iz inozemskih časopisov in revij, ki so jih posredovali predsem člani mednarodne žirije, ki je zasedala v Ljubljani ob otvoritvi meseca junija. Posebno Jean Bourret je v pariških časopisih napisal vrsto tople občutenih člankov o naši razstavi, naših umetnikih in ljudih, ki jih je srečal v dneh bivanja v Ljubljani, posebno pa še o slovenski pokrajini, ki ga je globoko prevzela.

Prihajajo k nam tudi nagradenci obeh grafičnih razstav in se ob tem seznanjajo z njim odlično nepoznanim slovenskim umetniškim okoljem. Svoj obisk je za letošnje poletje napovedal pronačelnik I. razstave Armin Landeck iz Amerike, vendar je sedaj preložil svoj prihod na prihodnje leto. Kot prvi od letošnjih nagradencev je obiskal Ljubljano naš rojak Zoran Mušič, v zadnjih dneh pa je prispel Jurgen van Konom iz Stockholma. Izrazil je svoje veliko presenečenje nad ureditvijo ljubljanske razstave in objubil svojo pomoč pri or-

FRANCOSKO-JUGOSLOVANSKA FILMSKA KOPRODUKCIJA

Beograjsko filmsko podjetje UFU-Film se je dogovorilo s pariškim filmskim podjetjem »Vega« za snemanje francosko-jugoslovanskega filma, ki naj bi se imenoval »La Tour, pastel«. Film naj bi bil filmska komedija, ki se godi v času vojne francoskih zavezničev proti Mariji Terenzi, Angliji in Turčiji. Po obsegu snemanja, tehničnih pripravah in veličini objekta bo to največji film, kar jih je bilo do zdaj posnetih v Jugoslaviji. Skoro vse scene bodo posneli v centralnem filmskem študiju v Košutnjaku, druge pa v Pančevu v okolici Beograda in v varazdinu. Film bo režiral francoski režiser Georges Lampin, avtor filmov »Stoletje« in »Zlodein in kazene po istoimenskih delih Dostojevskega«. V glavnih vlogah bodo nastopili tuj igralci, in sicer Jean Marais, Nadia Tiller in Leonora Rossi Drago. Manjše vloge so zaupali tudi nekaterim manj znanim jugoslovanskim igralcem.

LETOPIS SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je založila sedmo knjigo svojega Letopisa, ki prikazuje dejavnost te naše najvišje kulturne in znanstvene ustanove. Letopis, ki ga je uredil glavni tajnik akademik Milko Kos, objavlja poročila o organizaciji Akademije, o upravi inštitutov, čemur sledi pregled častnih, rednih, dopisnih in umirlih članov, sledijo poročila o delu Akademije in vseh njenih inštitutov. Dodan je seznam publikacij in tujih akademij.

ŠTUDIJ EMONE

Mestni muzej v Ljubljani ima izdelan podrobni program za raziskovanje Emone in obdelovanje izkopane gradiva ter program priprav za zgodovino tega mesta v starem veku. Na kratko povzeto je program naslednji:

I. Objava in obdelava doslej izkopane gradiva (za gradivo, hranjeno v ljubljanskih muzejih, b gradivo, hranjeno v tujih, predvsem dunajskih muzejih); 1. Topografija Emone, 2. Katalog predmetov iz emonskih grobišč s kronologijo emonskih grobišč, 3. Obdelava kamnitih spomenikov Emone in njenega upravnega področja, 4. Obdelava naselja in naselbinskih ostankov, 5. Obdelava tekočih najdb in izkopavanj, 6. Študijska predela (o začasnih emoni; o poklicih, obrtih in ekonomskih osnovah življenja v Emoni; o emonskih obrambnih napravah; o verskem življenju v Emoni; o Emoni v zvezi s politično-vojnimi dogodki na Balkanu; o mejah emonskega upravnega področja; o emonski stanovanski kulturi), 7. Zgodovina Emone in njenega upravnega področja.

II. Stroga spomeniška zaščita najvažnejšega emonskega prostora ter načrtno preiskovanje in izkopavanje.

Da bi osnovno zamisel Mestnega muzeja čimprej realizirali, bi bilo potrebno leto za letom dosledno in potrpežljivo hoditi po začrtani poti, preiskovati tako rekoč parcelo za parcelo, problem za problemom; tako bi po krajšem času intenzivnega dela morali priti do konca začrtane poti, to je do Zgodovine Emone, ki naj bi ne bila samo suhoparno naštevanje najdb in izkopavanj, tudi ne prenašanje občudovanih rezultatov rimske dobe na to mesto, marveč bi bila iz najdb samih in iz osnovnih virov izhajajoča podoba mestnega nastanka, razvoja, razcveta in propada, tako da bi ne zajemala samo politične, ampak tudi gospodarsko, socialno, urbanistično zgodovino naselencev, njih upravo, religiozne nazore, medsebojne odnose, pregled tvarne kulture, ki

jo hranijo naši muzeji. Mestni muzej od te poti ne bo odstopil, morda jo bo še prej kot v enem desetletju izpeljal.

Letos pa je bil prisiljen svoj načrt modificirati in vključiti v program dela nujnostne raziskave nekaterih parcel, ki sicer ne bi bile še kmalu na vrsti. To zaradi zredno obsežnega zadalnega načrta, ki so ga izdelali občinski ljudski odbori v Ljubljani. Muzejsko načelo namreč je, preden pridejo gradbena podjetja na teren, mora biti prostor z ozirom na arheološke starine do kraja raziskan. Kajti moderna izgradnja dela z velikim strojnim parkom, z buldožerji in bagri, najdbe sprosti unakujejo.

Plan zadavne Ljubljane za letošnje in naslednje leto obsega med drugim tudi take parcele, ki so po dosedanjih ugotovitvah poznane kot arheološke, povečini ležeče v sklopu emonskih grobišč. Take parcele so na primer naslednje: območje Kozlerjeve hiše, Tivova cesta za novo Gradisovo palačo, Trdinova cesta za Autocomerceom, Tržaška cesta ob koncu Tobalne tovarne itd. Da bi ta dela muzej uspešno opravil, je bila na pobudo upravnega sveta Mestnega muzeja ustvarjena posebna strokovna komisija za arheološka izkopavanja v Ljubljani, ki ima veliko podporo Tajništva za kulturo OLO Ljubljana, Komunalnega oddelka, Zavoda za stanovansko izgradnjo, Mestne kanalizacije ter drugih, predvsem tudi strokovnih ustanov v Ljubljani.

O delih, ki so se že pričela, prinaša kratka, redna poročila tisk, občane priteče pa bodo podajali vsakoletni vodje posamičnih izkopavanj.

Na kraju še kratka prošnja bralecem: Zelo bi podprli delo arheološkega oddelka, če bi Mestnemu muzeju redno sporočili o vseh novih, četudi neznačilnih najdbah, pa tudi o tistih, ki jih maresko starejših še hranj v svojem spominu, predvsem če se te nanašajo na področje izven Gradisča v Ljubljani. Ena sama dopisnica lahko mnogo pove.

Nekaj predmetov emonskih prebivalcev

KULTURNI MOZAIK

PRIHODNJE DUBROVNIŠKE IGRE V ZNAMENJU JUBILEJA MARINA DRŽIČA

Kakor so na letošnjih dubrovniških poletnih igrah slavili jubilej stoletnice rojstva - dve Vojnoviča, tako bo prihodnje leto v znamenju prošlav 40-letnice rojstva največjega komediografa starejše jugoslovanske književnosti Marina Držiča. Razen nekaterih drugih Držičevih del bodo uprizorili kot svečano predstavo tudi njegovo najbolj znano delo komedijo »Dundo Mairoje«. Svečda so na programu tudi standardna dela dubrovniškega festivala kot »Himnet« in »Himna na Tauridija«.

Letošnje dubrovniške poletne igre so, kakor vse doslej, doživele popoln uspeh. V dveh mesecih je bilo preko 70 predstav, v katerih je sodelovalo nič manj kot 1800 domačih in tujih umetnikov. Veliko je tudi stvelo obiskovalcev, saj znaša oltrog 65.000, od tega samo tujcev iz Amerike, Anglije, Avstrije, Nemčije, Francije, Italije, Češkoslovaške in drugih držav preko 24.000.

JUGOSLOVANSKI BIBLIOGRAFI NA SESTANKU V VARŠAVI

Na rednem sestanku bibliografov, ki bo od 19. do 22. septembra v Varšavi, bodo sodelovali tudi jugoslovanski bibliografi. Na tem sestanku, ki ga prireja poljska organizacija bibliografov, bodo smeli jugoslovanski

predstavniki dva referata, in sicer o delu za retrospektivno nacionalno bibliografijo knjig v Jugoslaviji in o problemih ter metodah dela za retrospektivno bibliografijo časopisov. Referenta sta Smilja Mišić in dr. Mate Ujović, predstavnik leksikografskega zavoda FLR.

»STRICEK VANJA« V MESTNEM GLEDALIŠČU

Ljubljansko Mestno gledališče bo začelo svojo novo gledališko sezono z uprizoritvijo drame »Stricek Vanja« A. P. Cehova. Umetniški kolektiv gledališča že dalj časa pripravlja poleg »Strička Vanje« (ne »Ujve«, kot smo zapisali pomotoma v naši tokovi številki) še Evreinova »Komedije o sreči« in Nulšičevo komedijo »Dre«.

MATISOV MUZEJ V NIZZI

V Nizzi se dalj časa pripravljajo posebni muzeji, v katerem bi hranili izključno dela nedavno umrlega velikega francoskega slikarja Matisseja. Toda kakor se niso dokončali muzeja Renoira v Cognesu ali Legierjevega muzeja v Blotnu, tako tudi Matissov muzej v Nizzi še vedno čaka. Kake pa, da do realizacije muzeja ni več daleč. Umetnik je namreč v testamentu zapustil vrsto svojih del, zlasti risb Nizzi, mnogo del je pa je mestu poklonila tudi umetnikova vdova. Za sedaj se še niso dogovorili, kje naj bi muzej stal, vendar pričakujejo, da bodo tudi to vprašanje rešili do konca prihodnjega meseca.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Saša Vegri: Kaj je v mesecu

Kdo ne ve kaj mesec skriva, ko pripluje na nebo in je mesečina griva, ki se vije v temo? Naj povem vam? No, naj bo. »Kadar mesto že zadremlje in je v ulicah tema, z meseca izstopi deček in odide prek sveta. Z majhnim ključem odpira vrata, kjer otroci spe in potem pristavi uho in vsako majceno srce. Poslušaj in poslušaj, če je sreča, ki udarja, se nasmehne in dalje gre. Če pa je majhna žalost ali neizpolnjene želje, se ustavi in odpre srce, vzame žalost in jo spravi a namesto nje majhno srečo srcu vam prižge. Priden deček, je ta deček, ki je v mesecu doma, spanec, vsak od vas mu pravi in vsak človek ga pozna.«

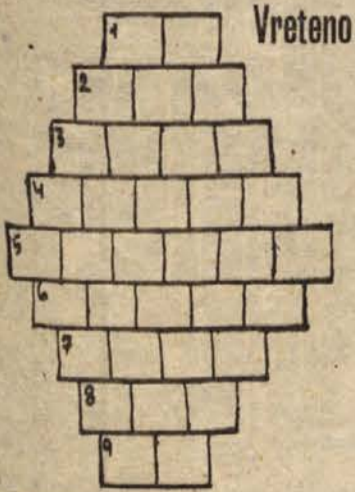
O nastanku zastave

V bitki pri Zami, kjer so se leta 202 pred našim štetjem bojevali Rimljani in Kartazani, je ukazal Scipion Afričan vodnikom svojih kohort — tako so se imenovale rimske pehotne enote — naj si privežejo na kopje robove, po potrebi pa tudi srajce, in naj mahajo z njimi, da se bodo vojaki čimprej zbrali okoli njih. Tako so nastali bojni prapori, kasneje pa so se iz njih razvile zastave, kakršne poznamo zdaj.

VAM JE ZNANO, DA

poznamo nad tisoč vrst svetlikajočih se žuželk, ki jih imenujemo kresnice? Največ jih živi v tropskih predelih Južne Amerike in se čarobno svetijo. se vidra loti tudi rakov, če ji zmanjka druge hrane. Opazili so celo, da ji le-ti tako teknejo, da se jih tudi potem, ko ima druge hrane dovolj, n. pr. rib, nikoli več ne odvadi in napravi lahko občutno škodo posebno v umetnih vzgojalnicah. se nahajajo največji pragozdovi na svetu v Sibiriji. Imenujemo jih tajge, ki pomenijo še danes hudo preizkušnjo za vsakogar, ki skuša prodreti v njihove še marsikje neraziskane in skrivnostne globine.

ZA PROSTO URICO

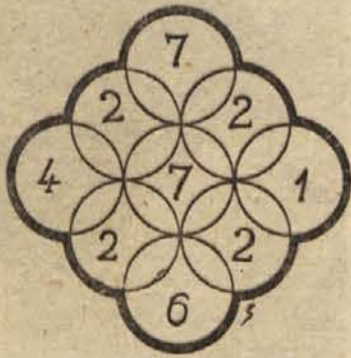

Vreteno

1. Začetnici imena in priimka slovenskega pesnika, 2. tuje žensko ime, 3. blodi, 4. rastlina brez cveta, 5. goljufati, 6. del hiše, 7. sanitetna potrebščina, 8. enota za moč električnega toka (fonetično), 9. kazalni zaimek.

1. Romanski spolnik, 2. vprašalni prislov, 3. tuja valuta, 4. ploškovne mere, 5. poškodevalo, 6. šolska potrebščina.

Večna zrcala
V Nemčiji izdelujejo tako imenovana večna ogledala, ki jih ni mogoče zdrobiti, ker so narejena iz aluminijastih plošč, ki niso občutljive za zrak. In kako to dosežejo? Aluminijaste plošče prevlečejo z zaščitno plastjo kremenčevega stekla.

V vsakem krogu mora znašati vsota števil 17. Poišči primerna števila ter jih vstavi v prostore, kjer se posamezni krogi sečejo!

Obračun z Medvedom

Fa vendar ne mislite, da sem se spoprijela z pravim štirinogrim kosmatincem. Ne! Cisto drugače je bilo.

V prvo šolo smo hodili skupaj vsi vaški otroci. Prave šole še nismo imeli in smo se stiskali v farovžu po dva razreda skupaj. Pot do šole je bila en sam blaten klaneč preko gozda. Kaj vse smo spotoma počenjali, se ne da kar tako mimogrede opisati. Od nas, iz majhne vasice, stisnjene v vnožje vinskih gor, je hodilo v šolo okrog deset glav »drobiža«. Skoraj enako je bilo deklet kot fantov.

Cudno pa je vendar bilo, da smo se fantje in dekleta med seboj zelo sovražili. Ne vem, če je bilo to res pravo sovraštvo ali je bila le otroška želja po pretepanju.

Posebno vnet pretepač je bil umazan in zanikrni fant, naš Medved. V šoli pred učiteljico je znal narediti tako nedolžen in boječ obrazek, da skoraj jaz sama ne bi mogla verjeti, da me je na poti v šolo pošteno naklestil.

Učiteljica nas je učila, da je tožarjenje zelo grda lastnost, toda tožiti doma me je bilo že sram. Bila sem precej močna in oče se mi je vedno samo nasmehnil: »Pa se ga ti bojiš!?« Res sem bila

večja od njega in to me je podžgalo.

Nekega dne so nas fantje podili s šibami v šolo. Druge so bežale, jaz pa sem počakala.

Glasno so zapele šibe po mojih bosih nogah, a nisem zajokala. Občutila sem nekaj kot zmago-slavje in sklep o maščevanju je bil trden in srdit. Stisnila sem zobe in tekla naprej. Najbolj so pekle Medvedove šibe.

V šoli so vsi čakali, kdaj bom vstala in jih zatožila. Sedela sem mirno in skoraj bi se smejala. Ko je zavonilo, sem skrivaj odhitela proti domu. Sredi klaneč sem se skrila za gosto bodečo mejo.

Kakšna sreča! Medved je sam sopihal domov. Mudilo se mu je na pašo.

Urno sem skočila predenj in ga s šibo ovrknila krog vratu. Zavrnil je, a je brž skočil v napad. Zmedla sem se. Pograbila sem cekar in ga z njim treščila po butici. Opotekel se je, kri se mu je utila iz nosa. Strašno sem se zbal. Ni se ganil. Zbežala sem počez po gozdu. Tekla sem, ne da bi vedela, kam. Trnje in grmičevje me je opraskalo po nogah do krvi, a jaz nisem ničesar čutila. Zdelo se mi je, da sem ga ubila in moram zdaj bežati, bežati čimdalje, da me ne izsledijo mišičniki.

V temnem jarku sem omahnila v mah in se napila mrzle studenčnice. Nenadoma mi je postalo laže. Morda je pa še živ!

Tiho sem se prikradla do njegovega doma sredi gozda in napeto prisluškovala. — Nič — začula sem piščalko.

Na ozkem parobku kraj gozda je pasel Medved in veselo piskal. Niti ganiti se nisem mogla od začudenja. Kmalu me je zapazil. Mignil mi je z roko, naj pridem bliže. Ubogala sem. Pa me ni z bičem, kot sem z gotovostjo pričakovala.

Tone Pavček:

Pesem lenega učenca

Prišel je mož, prišel stv mož jesenski čas. V dolgi suknji dopetači, s celom, kjer skrb gube vlačijo, z redko brado, sivolasi.

Ni pokimal, ne pozdravil, le privzdignil prst droban, za katero mrk je sedel, mrk in resen, kot da jedel le algebro bi vsak dan.

Včasih stopi po razredu, smeh prežene iz klopi, in neusmiljen v srcih briše blagi lesk poletnih dni.

Sivi mož, nesrečni mož, pojdi, nam te je dovolj! Vzemi s sabo vse algebre, nam pa pusti dneve vedre brez pouka in brez soli!

Zaupno se je sklonil k meni in še enkrat pogledal okrog, da ga ne bi kdo videl.

»Ti boš jutri vsem razbohnala, kako si me! A ne, da boš?«

Začudena sem ga gledala.

»Le povej. Če boš kaj zinila, potem bo ta zapel.« Zamahnil je z bičem.

»Pravzaprav me pa nisi ti, ampak sem se sam spotaknil ob kamen in padel, da veš! Zdaj pa brž pojdi.«

Stekla sem po bregu, kot bi se bala, da se bo še zadnji trenutek premislil.

Molčala pa sem in res kasneje nisem bila več tepena.

Anica Barbič, dijakinja, Kostanjevica na Krki

Francetova nezgoda v Alžiru

Po dolgem času sem se opogumil, da Ti zopet pišem. Tudi tokrat Ti prilagam karikature, katere ost je naperjena proti kolonizatorjem, t. j. proti Franciji, ki zatira svobodoljubne Alžirce. Karikatura predstavlja alžirskega upornika s svojim plenom, ki ga bo, kot zgleđa, skuhal. Lepo Te pozdravlja

FRANC AVSENEK, dijak IV. razr. gimnazije Kranj, Jenkova 2

P. S. Do risanja imam veliko veselje, zato Te lepo prosim, če bi pri vašem listu lahko sodeloval. Moj oče je v partizanih padel.

Opomba urednika: Tvoje karikature so mi zelo všeč. Pazljivo in skrbno nadaljuj z risanjem. Svojega profesorja risanja prosim, naj Ti pri tem pomaga. Ne zanačaj se na druge predmete. Da boš z uspehom končal razred, vsake dobre karikature bom vesel.

Daleč od civilizacije

SPISAL TIBOR SEKELJ

Kadar beremo o temnopoltih prebivalcih prostranstv pragozdov nas po zaslugi »odličnih pisateljev« literarne plaže stresa groza. V duhu vidimo sebe privezanega na kol, okrog nas pa plešejo temne postave podiranih Indijancev smrtni ples.

Toda proč z bolno fantazijo, proč z lažmi!

Tibor Sekelj, pogumen antropometer, ki je skupno s svojo ženo Mary in še dvema botanikoma več mesecev bival med neciviliziranimi prebivalci južnoameriških pragozdov, nam v svoji knjigi »Daleč od civilizacije« riše Indijance popolnoma drugače. To so svobodoljubni, strahopetni in večkrat zahrbtni ljudje, ki pa znajo vračati gostoljubnost in dobroti.

Večina indijanskih plemen živi sicer v hudem sovraštvu s svojimi sosedi, vendar Sekelja nobeno plemo ni napadlo.

Kakor vzemo iz knjige, so Sekelja sprejeli pri več plemenih

Križanka »žolna«

Vodoravno: 1. žensko ime, 4. velikan (srbsko), 5. oblika glagola rdeti, 6. boginja jeze, 7. rojstno ime znanega angleškega pisatelja, 9. dva samoglasnika, 10. kratice Jugoslovanske ljudske armade, 12. tovarna barv.

Navpično: 1. rudnik živega srebra, 2. roparska žival, 3. letalstvo (tujka), 8. predmet, ki nam pove datum, 11. ploščinska mera.

celo v čarovniško družbo, kar je za belega »pritepenca« izredna čast. Vendar mu ta posej ni kdo ve kaj ugajal, ker je prenaporen. Sekelj nam je pragozd opisal kot ogromno trgovino, iz katere

nobeden Indijanec ne vzame več, kot mu je potrebno.

Tibor Sekelj je opisal Indijance in njihovo življenje tako prizadevno in resnično, da se nam na koncu knjige kar sama utrne želja po snidenju s temi odraslimi otroci, naše hude sanje o mučilnem kolu pa so že mnogo popreje izgubile.

Jakob Müller, Klas. gimn. v Lj.

ZVEZDICA

Je na nebu zvezdica, noč in dan žari, da povem vam iz srca zame lepše ni.

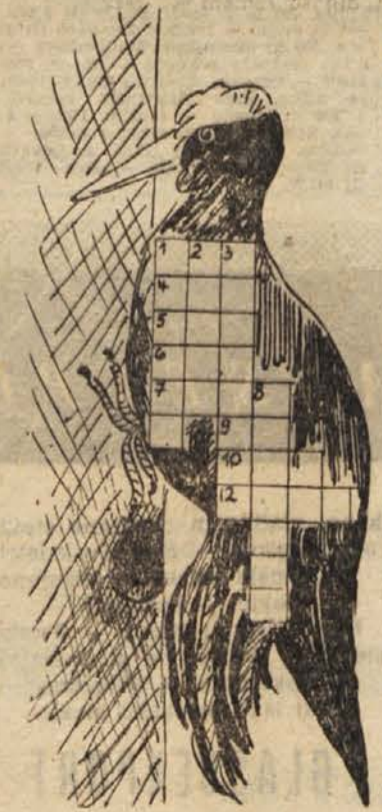
A ta zvezda je visoko daleč, daleč je od mene, brezno to je pregloboko, a useeno k nji me žene.

Rad jo vidim zvezdo krasno rad bi jo objel, ujel, kadar je nebo prav jasno ah ko revež bi jo smel!

Se pojavljajo zapreke pa bi šel le rad za njo čez doline in čez reke, da bi rekel »moja bo«.

Pa spet, zvezda se odmika se odmika in beži, včasih pa se podobrika, srce moje jo želi.

ANTON SEPEC, mizarški vajenec, Stari trg pri Ložu.

Modrijan v morskih globinah

Riše in piše Vladimir Pirnat, dijak VII. r. gimn., Ljubljana

13. Zagledala sta človeške sledi. Čudne misli, da ju nekdo opazuje, jima niso dale miru. Prvi se je odločil Modrijan. »Stojta pred veliko uganko, ki ji morava priti do konca. Z »Bolho« si bova ogledala mesto.« »Bolha« je res izplula na skrivnostni sprehod.

14. Bila sta že precej daleč v mestu. Moreča tišina ju je svarila pred nečim neznanim, nevarnim. Modrijan je prijel za krmilno ročico, da bi spremenil smer »Bolhe«, ko je postal pozoren na skrivnosten dogodek. Iz neke okenske odprtine je prav počasi padel na morskno dno vrč z zlatino.

15. »Ali je to past?« je ves prepaden vprašal Janez. »Mogoče. Vendar se ob najinem orožju nimava ničesar bati. Poglejva resnici v oči. Pojdiva v hišo!« je dejal Modrijan in si začel natičkati potapljaško čelado.

16. Ko se je oblekel, je vzel dve pištoli in svetilko. Modrijan je izstopil skozi zračno komoro. Obdal ga je hlad. Rahlje se je pogrezal. Bolj ko se je blišal sumljivi hiši, bolj ga je obdajala tesnoba. Pred vzhodom v skrivnostno stavbo je močneje pritisnil na pištolo. Vstopil je.

PRED OTVORITVIJU PRVE PREDNJAŠKO-TRENERESKE ŠOLE V BEOGRADU

VELIKO ZANIMANJE

Prilagodni mesec bo v Pionirskem mestu v Beogradu odprta prva prednjaško-trenereska šola v naši državi. Šola je skupno delo »Partizana« Jugoslavije in Zveze športov Jugoslavije. Solanje bo trajalo dve leti.

Prednjaško-trenereska šola bo imela dva oddelka, za prednjaške, ki bodo delali v organizaciji »Partizan« in oddelke za trenerje raznih športnih panog. Spored je obširen, metodično razporejen, za osnovo pa ima najnovjša dognanja in izkušnje s področja vzgoje in športa. Računajo, da se bo za začetek vpisalo 50 gojencev, ki bodo po končanem šolanju dobili rang višje strokovne izobrazbe oziroma — kot smo zvedeli iz razgovora z ustanovitelji šol — isti rang, kot ga imajo slušatelji, ki so dokončali telesnovoizolacijski oddelke višje pedagoške šole.

Slušatelji bodo prvo leto delali skupaj tako kar zadeva teorijo kot praktični prikaz, v drugem letniku pa se bodo na svoj poklic pripravljali ločeno z ozirom na specializacijo.

Za prednjaško-treneresko šolo je veliko zanimanje. Čeprav rok za prijave še ni zaključen, je že doslej prijavilo nad 60 kandidatorov za prednjaški oddelke in približno 20 za trenerški. Zaradi velikega zanimanja in z ozirom na to, da je kapaciteta šole je 50 gojencev, bodo hierarhi sprejeli tudi izredne slušatelje. S tem se bo že na začetku povečalo število tistih, ki bodo imeli možnost usposobitve za strokovne delavce v organizaciji »Partizan« in v športnih zvezah oziroma društvih in klubih.

Ta šola je izredno pomembna, ker bo izpopolnila praznino v stro-

kovnem kadru, ki predstavlja resno oviro v telesni vzgoji in kvalitetnem delu Jugoslovanskega športa. Po končani šoli bodo prednjaški delali v okrajnih zvezah »Partizan« in pomagali društvom tako pri organizacijskih kot strokovnih problemih. Lahko bodo obiskovali tovarne in vau-terer v teh društvih za časa svojega bivanja imeli tečaj za inštruktorje, ki jih zdaj tako manjka. Prav tako pa bodo lahko pomagali pri nadaljnjem strokovnem izpopolnjevanju dosedanjega vodilnega kadra. Podobno vlogo bodo odigrali tudi športni

trenerji v organizacijah in zvezah. Vsekakor bo to ogromen korak naprej pri razvoju športa in pravilnem delu za mladino na področju telesne kulture.

V načrtu imajo tudi, da bodo že prihodnje leto obiskovali prednjaško-treneresko šolo zastopniki večjih tovarn, ki naj bi po končanem šolanju prevzeli skrb za športno življenje in sistematično vsestransko delo na področju telesne kulture v tovarnah in drugih večjih delovnih kolektivih, tako da bi mladi delavci res poznali nujnost in koristnost telesne kulture.

MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR V SARAJEVU

Smailbegović pred Pucem

Sarajevo, 11. septembra. — V II. kolu propagandnega mednarodnega šahovskega turnirja so bili doseženi sledeči rezultati: Smailbegović — Cioekaltea 1:0, Minić — Puc 1:1, Osmanagić — Cvetkov (Bolgarija) 0:1, Trifunović — Kozomara in Marić — Bogdanović remi ter Karaklačić — Udžvarlić prekinjeno.

III. kolo se je končalo takole: Bogdanović — Smailbegović 0:1, Kozomara — Marić remi, Udžvarlić — Trifunović, Puc — Osmanagić prekinjeno, Cioekaltea — Minić 1:0.

Partija Cvetkov — Karaklačić je bila zelo borbeno. Ob prekinitvi položaj ni jasen. Puc je ob prekinitvi v zmago-vitem položaju.

Po III. kolu vodi Smailbegović 2 (1) pred Pucem, 1,5 (1) in drugimi.

Za drugo kolo je značilno, da so bile na sporedu borbene igre, pa tudi nekatera presenečenja. Mladi mojstrski kandidat Smailbegović je z učinkovito zmago nad mednarodnim romunskim mojstrom Cioekaltea zelo razveselil svoje številne sarajevske navijače. Cioekaltea proti ostremu Smailbegovićevemu napadu ni našel uspešne obrambe in je pred neizbežnim matom podpisal predajo.

Tudi drugi mojstrski kandidat na tem turnirju ima precej upov na celo točko. Karaklačić je sicer z lepo žrtvijo trdnjave stal tik pred zmago, nato pa je spregledal, da bi lahko nasprotnika matiral v dveh potezih. Partija je bila prekinjena v položaju, ki Udžvarliću precej obeta.

Mojstrski kandidat Minić, ki igra na turnirju namesto Bolgara Bobcova, je odbil remi, ki mu ga je ponudil Puc. Po nekaj potezih pa se je pokazalo, da je bil Puc v boljšem položaju in je s prodorom kmetu v nasprotnikov tabor odločil partijo v svojo korist.

Trifunović je sicer v otvoritvi osvojil kmetu, vendar ni najbolje nadaljeval, tako da je Kozomara uspel remizirati, medtem ko je Cvetkov (Bolgarija) v središčni pripeljal trdnjavo na drugo vrsto in prisilil nasprotnika k predaji. Najbolj mirna je bila igra med Marićem in Bogdanovićem, kjer sta se nasprotnika zadovoljila vsak s pol točke.

Športni ribolov

Smederevo, 11. septembra. — V Smederevu se je končalo zvezno tekmovanje športnih ribičev Jugoslavije. V prvem delu igre je namreč v domačem moštvu nastopilo pet reprezentantov, in sicer Irović, Sikić, Zarić, Papec in Radović, ki pa se nikakor niso mogli sporazumeti z mariborskimi igralci. Tako je B reprezentanca brez težav odločila prvi polčas v svojo korist, strelca pa sta bila Prilincević in Mesarović.

V drugem polčasu je Branik nastopil kompleten, brez reprezentantov. Ze takoj v začetku je Prilincević po krivdi domačega vratarja povisal na 3:0. Po daljšem obleganju Krivokućinskih vrat je Dugandžija zmanjšal na 3:1. Tik pred koncem tekme je Petaković direktno iz kota postavil končni rezultat.

Zmage vrhniških športnikov

Košarkarji »Partizana« so igrali na domačem igrišču proti istoimenskemu moštvu iz Novoga mesta in zmagali z rezultatom 47:42. Odbojgarsko moštvo »Partizana« je gostovalo v Večvahu, kjer se je srečalo z domačim Papirničarjem in zmagalo z rezultatom 3:1. Nogometaši »Usnarja« so igrali v Kočevju proti domačemu Rudarju, ki je letošnji prvak dolenske skupine LNP.

Brzobjavke

● ZAGREB, 11. sept. (Tanjug). — Na mednarodnem tekmovanju v vajah na orodju za takoiemenovani evropski pokal bosta našo državo zastopala Čekić in Miro Cerar, kot rezerva pa bo odstopoval v Pariz, kjer bo to tekmovanje (19. oktobra), tudi Jurjević.

● BEOGRAD, 11. sept. (Tanjug). Za srečanja A in B reprezentancami sta se avstrijska nogometna zveza in NZJ sporazumeli za naslednje sodnike: srečanja A reprezentance v Beogradu bo sodil italijanski mednarodni sodnik Orlandini, njegova pomočnika pa bosta Jugoslovanci Nedeljković in Eper. Glavni sodnik pri srečanju mladinskih reprezentanc bo Madžar Harangozo, pomožna pa Perović in Bajić.

● MONZA, 11. sept. (Ansa). — Na velikih mednarodnih dirkah v Monzi (Italija) je Anglež Stirling Moss premagal Argentinec Fangio. V zvezi temu je Fangio ostal svetovni prvak tudi za leto 1957, ker se to prvenstvo štejejo plašati iz osmih dirk. Moss je drugi, Italijan Musso tretji, Anglež Hawthorn četrty itd.

● MALI LOŠINJ, 11. sept. (Tanjug). Na Malem Lošinju je bilo evropsko prvenstvo v podvodnem ribolovu, ki so se ga udeležili športniki šestih držav. V moštvenem plasmaju je zmagala Italija s 114,5. ZDA 96, Španija 90 in Monacom 35 točkami. Kot posameznik je zmagal Italijan Catalani s 60,140 točk (61 rib — 42 kg — po šesturnem lovu), 2. Matko (Jug.) 59,53, 3. Balenović (Jug.) 50,25 itd.

● GOLA, 11. septembra (ADN). — V III. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Goli je Milić premagal Malicha (V. Nemčija), medtem ko je Neuhirch premagal Udvočica. Ostali rezultati: Uhlman-Breustet (oba V. N.) 1:0, Robatsch (Avstrija) — Reilstab (Z. N.) 1:0, Fuchs (V. N.) — Silva (Poljska) remi, Vasjukov (SZ) — Bilek (Madž.) remi, Golz (V. N.) — Pachman (CSR) prek.

TRENING-TEKMA B REPREZENTANCE V MARIBORU

Jugoslavija B — Branik 4:1 (2:0)

Maribor, 11. septembra. — V trening-tekmi je nogometna B reprezentanca Jugoslavije premagala Branik s 4:1 (2:0). Okrog 3000 gledalcev je pričakovalo lepo igro naše druge državne enajstorice, vendar so bili razočarani. V prvem delu igre je namreč v domačem moštvu nastopilo pet reprezentantov, in sicer Irović, Sikić, Zarić, Papec in Radović, ki pa se nikakor niso mogli sporazumeti z mariborskimi igralci. Tako je B reprezentanca brez težav odločila prvi polčas v svojo korist, strelca pa sta bila Prilincević in Mesarović.

V drugem polčasu je Branik nastopil kompleten, brez reprezentantov. Ze takoj v začetku je Prilincević po krivdi domačega vratarja povisal na 3:0. Po daljšem obleganju Krivokućinskih vrat je Dugandžija zmanjšal na 3:1. Tik pred koncem tekme je Petaković direktno iz kota postavil končni rezultat.

Po tekmi je zvezni trener Lehner izjavil, da so reprezentanti igrali zelo oprezno (ball so se, da ne bi bil kolo poškodovan) in da bo na Dunaju verjetno nastopila postava, ki je igraha v prvem polčasu. Poudaril pa je, da se bo o dokončni sestavi B reprezentance posvetoval še z zveznim kapetanom, Aleksandrom Tirananičem.

Postavi moštev: B reprezentanca: Krivokuća, Sijaković, Nikolić, Ljubenović, Spajić, V. Popović, Mesar, R. Ognjanović, Petaković (Papec), Prilincević, Rudinski (Petaković).

V NEDELJO ZAČETEK I. CONSKE NOGOMETNE LIGE

DOLGA POT

V nedeljo se bo naposled začelo tekmovanje v I. conski ligi. Za razmeroma pozen začetek so se zmenili klubi na zadnjem sestanku v Zagrebu, na katerem so tudi določili tekmovalne številke nastopajočih moštev. To je bil že tretji popravek izrebranih tekmovalnih števil, dejansko pa je bilo potrebno vskladiti tekmovanje, tako da ne bi prišlo do dvojnih sporedov v Zagrebu, Ljubljani in na Reki. Prav zaradi tega ni moglo govoriti, da so bili nasprotniki izrebrani, temveč da so bile določene tekmovalne številke po potrebi terena.

Tekmovanje v I. conski ligi za 1. 1957/58 bo imelo nekaj posebnosti, ki jih ni bilo doslej. Namreč, razvrstitve na lestvici I. conske lige bo dajala različne pravice tekmujočim moštvom. Osvojeno prvo mesto daje pravico do kvalifikacijskega tekmovanja za vstop v II. zvezno ligo, osvojeno 2. in 3. mesto pa pravico do neposrednega vstopa v zahodni del II. zvezne lige od 4. do vključno 10. mesta razvrščena moštva bodo smela pravico do kvalifikacijskih tekmovanj za vstop v II. zvezno ligo (zahodni del), medtem ko zadnja štiri moštva avtomatično pridejo v na novo ustanovljene conske lige. Prav ta pestrost pravic nastopajočih moštev v I. conski ligi bo vplivala na za-griženost v tekmah, v katerih bo tudi odločala vsaka pridobljena točka, vsak gol. Tudi žvič bodo odločali, kajti pot je zelo dolga — skupaj bo odigranih 26 kol — jesenski del tekmovanja se brez presledka konča šele 8. decembra, medtem ko bodo pomladanski del morali zavrteti dosti zgodaj, saj bo na sporedu po končanem prvenstvu po conah še veliko številno

kvalifikacijskih tekem, na kar je treba računati še pred začetkom tekmovanja.

Med našimi predstavniki — Branikom, Odredom in »Ljubljano« — je težka borba, saj se bodo spoprijeli z 11 klubi Hrvaške. Za napredovanje bo odločala predvsem razvrstitev na lestvici, in ne nacionalna pripadnost. V tej številni neenakosti je treba vložiti vse sile in si priboriti čista mesta na lestvici, ki dejansko pripadajo našim predstavnikom glede na kvaliteto igralcev in pa na kvaliteto moštev kot celot. Posebno pozornost bo treba posvetiti medsebojnemu srečanjem — derbyjem — in opustiti vse misli na morebitna »maščevanja« za »grehe« iz minulosti, najsi bo to med vodstvi klubov ali pa med samimi igralci. Kajti prav taka nepremišljena dejanja lahko veliko škodujejo vsem skupaj — klubom in gledalcem in lahko pride do predčasnega fizične in moralne nesposobnosti naših predstavnikov za uspešno borbo z ostalimi udeleženci. Upamo, da bodo vodstva klubov primerno ukrepala v teh o-rih.

In kako so se pripravila naša moštva? Poročali smo že in tudi brali o poteku priprav, o novih pridobitvah itd. Odred in Branik sta tudi v zadnjem času odigrala nekaj lažjih tekem. Po poteku tekem in pa po rezultatih sodi — oba sta dobro pripravljena. Pomisliti je treba, da doseženi rezultati ne morejo biti pravo merilo za oceno pripravljenosti, kajti nasprotniki so bili slabši kot pa bodo tisti, ki tekmujemo v I. conski ligi. Upamo pa vsekoli, da so priprave naredile svoje in da uspeh ne bo izostal. Priprave »Ljubljane« so prav v zadnjem času nekoliko skrivnostne. Moštvo ne igra javnih tekem, nekateri igralci pa se pritožujejo, da manjka opreme, predvsem pa nogometnih žog. Takih problemov pa ni opaziti pri Odredu in Braniku. S tem zvezi pa bi še enkrat ponovili znano trditve, da je uspeh nogometnega moštva, ki trenira in igra z le eno nogometno žogo — enak uspehu dijakov enega razreda v šoli, ki se učijo iz ene same knjige (pripominjamo, da »Ljubljana« tekmuje s štiriimi moštvi). Upamo pa, da je tudi v vrstah »Ljubljane« vse v redu.

Na koncu še nekaj želja našim predstavnikom: obilo uspehov v tem res napetem dolgotrajnem in večkrat zelo nepravilnem tekmovanju. — Na svidenje drugo leto v II. ligi!

Spored I. kola: Tekstilac — Reka, Elektrostroj — Šbenik, Odred — Jadran, Metalac — Trešnjevka, Branik — »Ljubljana«, Segesta — Lokomotiva in Orient — Uljanik.

Zagreb : Varšava 2:2 (2:0)

Zagreb, 11. septembra. — Na stadionu v Maksimiru je bila danes prijateljska nogometna tekma med reprezentancama Zagreba in Varšave, ki se je končala z neodločnim rezultatom 2:2 (2:0). Strelci: Dvornić v 28. in Jorković v 33. za Zagreb ter Kempni v 53. in Čupa v 57. minuti za Varšavo. Gledalcev 10.000. Podupski iz Zagreba: Gledalcev 10.000. Neodločen rezultat je majhen uspeh zagrebske reprezentance, ker je leta vodila že z 2:0. Igralci so v prvem polčasu igrali povprečno, v drugem delu igre kolikor toliko dobro igrali, po odmoru pa jih je obdnostno izkvi-galo. Najboljši igralec je bil vratar varšavske reprezentance Stroniarz, ki je rešil svoje moštvo poraza.

NK Kamnik na razpotju

Nedavno je vodstvo NK Kamnik vložilo prošnjo, pri NZS, v kateri prosa, da se mu dovoli prestop v Goranjsko nogometno podzveze. V ta prestop je privolila GNP, medtem ko se NPL glede tega ni izjasnila, ker v tem času ni imela seje upravnega odbora.

Razprava na UO NZS je pokazala, da pri NK Kamnik niso dobro premislili prestop, saj se odločijo za prestop v GNP in zato je 14 članov UO NZS glasovalo proti, le predstavnik GNP je glasoval v prid prošnji NK Kamnik.

Ne glede na to, da so bili nogometaši »Kamnika« že nekaj let prepušteni sami sebi in da je bilo delovanje kluba neurejeno, bi moralo novo vodstvo kluba dobro premisliti, preden se je odločilo za prestop v drugo podzveze. Primer NK Kamnik lahko vzbuji željo tudi pri drugih klubih po podobnih selitvah, kar pa bi bil splošen problem.

Vodstvo NK Kamnik se je odločilo za prestop v GNP potem, ko je zvedelo, da je »Kamnik« uvrščen v II. A razred NPL in ne v I. razred. V GNP je zaradi manjšega števila klubov le en sam razred in po uspešnem tekmovanju v enem letu lahko klub postane prvak podzveze, medtem ko sta za pridobitev naziva »prvak NPL« potrebni v najboljšem primeru dve leti. Toda ne glede na to, kakšen je pravi vzrok, zakaj si NK Kamnik želi prestopiti v GNP, se članstvo NK Kamnik mora spriznati s tem, da teritorialno pripada OLO Ljubljana in da ima »Ljubljana« svojo podzveze. Razen tega pa NK Kamnik trenutno nima tekmovalnih kvalifikacij, da bi bil uvrščen

v I. razred NPL. Po drugi strani je bila prošnja NK Kamnik prepoznano višena (potem ko se je že prijavil za tekmovanje v NPL) in je bila brez navedb, zakaj si želi prestop.

Teh nekaj vrstic je namenjenih izredni skupščini NK Kamnik, ki jo je sklical odbor kluba in ki bo 13. t. m. v Kamniku. Na tej skupščini se bo namreč članstvo kluba dokončno odločilo, ali bo NK Kamnik še naprej deloval ali ne. Mnenja smo, da mora »Kamnik« delovati še naprej ne glede na to, ali je sedanje vodstvo kluba za to ali ne. Mladina v Kamniku mora imeti možnost za tekmo-vanje. Mimo tega ne morejo niti vodstvo NK Kamnik niti ostale družbene organizacije v Kamniku.

PLAVANJE

Italijani premagali Švede

Genova, 11. sept. (Ansa). V Genovi je bil plavalni dvoboj med italijansko in švedsko reprezentanco. Zmagali so italijanski plavalci z rezultatom 119:109, ki so dosegli pet državnih rekordov. Najboljši rezultati: 400 m prosto — Dennerlein (I) 4:46,2, 400 m prosto — ženske: Larsson (S) 5:17,3 (izenačen švedski rekord), 2. Veschi (I) 5:22,5 (nov italijanski rekord); 200 m prsno — Lazzari (I) 2:44,8, 200 m prsno — ženske: Zennaro (I) 3:00,4, 200 m metuljček: Mellemeberg (S) 2:35,7 (švedski rekord), 4x100 m mešano — ženske: Švedska 5:10,4, Italija 5:18,4 (nov italijanski rekord), 4x200 m prosto — moški: Italija 8:54,5, Švedska 9:03,2, skoki z deske — ženske: Hanson (S) 122,03, Levatli (I) 104,67, skoki moški — stoli: Mari (I) 141,75.

GLASSEXPORTE

Pihano, gladko in okrašeno steklo za gospodinjstvo — Svinčev kristal — Jablonoški kristal in stisnjeno steklo — Lestenci — Razsvetljavno steklo — Plosko steklo — Steklenice in embalažna steklenina — Tehnično in laboratorijsko steklo

GLASSEXPORTE
PRAHA, Češkoslovaška

Obiščite našo razstavo v češkoslovaškem paviljonu Zagrebskega velesajma od 7. do 22. septembra 1957

Informacije daje:
VELEPOSLANIŠTVO ČEŠKOSLOVAŠKE REPUBLIKE
trgovinski oddelek
Beograd, Bulevar Revolucije 22

PRAHA — ČEŠKOSLOVAŠKA

TECHNOEXPORT PRAHA CZECHOSLOVAKIA

Kompletne industrijske naprave v ves svet — Projektiramo, izdelujemo in dobavljamo kompletne industrijske naprave. To so izdelki svetovnih znamk: Škoda, ČKD, Železarna Vitkovice, Prva brnska tovarna strojev, Tovarna strojev Kašovo Pole in drugi znani češkoslovaški zavodi strojegradnje. Visoka tehnična kakovost naših strojev zagotavlja vsakemu obratu rentabilnost.

Obiščite našo razstavo v češkoslovaškem paviljonu Zagrebskega velesajma od 7. do 22. septembra 1957

TECHNOEXPORT PRAHA CZECHOSLOVAKIA

Zunanjetrgovinsko podjetje za izvoz kompletnih industrijskih naprav

DNEVNE NOVICE

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIKOVM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ; OB NEDELJAH IN PRAZNIKI VES DAN.

Zdravstveni dom Center: dr. Po-dobnik Jože, Gorupova 1/III, telefon 21-516, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-200.

Zdravstveni dom občine Ljubljana Bežigrad, Dr. Setina Miloš, Veltkova 6, telefon 31-281.

Dr. Voglar Zlatko, tel. 21-808, Celovška 24.

Zdravstveni dom Ljubljana-Vič, Dr. Grapar Stane, Kogejeva 5, telefon 23-272. V primeru odsotnosti zdravnika kličite št. 21-519.

Nedeljska dežurna služba v amb. Mirje, Rimska c. 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom Rudnik Dr. Mal Miran, Wolfova 5/I, telefon 22-884, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-500. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Zdravstveni dom Ljubljana-Moste, Dr. Čuček Jože, Ljubljana, Povšetova 80, telefon št. 30-626, v dneh 10., 11., 12., 13. septembra. Preko dneva vršijo obiske bolnikov na domu vsi zdravniki ZD Ljubljana-Moste.

KAR SI VAS OTROK NAJBOLJ ŽELI, BO DOBIL, ČE BO PRIDNO VARČEVAL PRI MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

Pege z obraza in drugod po telesu zagotovo odstranite z »EVELINE« kremo proti pegam, katero dobite v drogerijah!

Original »ULTRAGIN«-sport kremo dobite v vseh parfumerijah! Ta krema te ne bo razočarala.

Za čiščenje mastnih madežev dobite v vseh trgovinah, kjer kupujete mila, tudi preparat »FLEX«. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati »FLEX«.

GOSPODIJEM PRIJETNO PRESENEČENJE

ISOL
ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO
GLEDALIŠČA

DRAMA LJUBLJANA
Sobota, 14. septembra ob 20. urah: Molière: Sola za moše. Izsiljena ženitev. Izven in za podeželje.

Obveščamo občinstvo, da je predstava Axelrodove komedije »Sedem let skomin« prestavljena na soboto, 21. septembra, a v soboto, 14. septembra bosta uprizorjeni Molièrovi komediji »Sola za moše« in »Izsiljena ženitev«. Ta predstava je doživela v Ljubljani kot tudi na gostovanjih v tujini in po državi izredno navdušen sprejem. Predstava v soboto, 14. septembra je ena zadnjih ponovitev tega dela v Ljubljani, zato namjamo posebej opozarjamo vse, ki si je še niso ogledali. Vstopnice so v prodaji od četrtka, 12. septembra dalje.

Ekspertizno gledališče - Križanke
Opozarjamo občinstvo, da bo Ekspertizno gledališče uprizorilo v nedeljo 15. septembra 1957 ob 19.30 uri izredno uspešno delo - Platon: »Poslednji dnevi Sokrata«. Predstava bo uprizorjena na prostem v predvorju Križank. Opozarjamo, da je zanimanje za uprizoritev izredno, številno sedežev pa omejeno, zato priporočamo rezervacijo sedežev na tel. 25-011. Vstopnice se lahko dvignejo od petka 13. sept. dalje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališča pasaja
Vpisovanje abonmaja za sezono 1957/58 se vrši dnevno med 10 in 12 uro ter 16 in 18 uro. Od danes dalje so vsi preostali sedeži na razpolago novim interesentom.

Sporočamo, da je nenadoma preminil član kolektiva
ANTON POGAČNIK

Vestnega delavca in dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Upravni odbor in delavski svet tovarne »PLAMEN« - Kropa

»ROLETA« - MIZARSTVO - KRANJ
razpisuje za šolsko leto 1957/58 naslednje stipendije:

štipendijo za študij na srednji ekonomski šoli
štipendijo za študij na administrativni šoli
štipendijo za študij na lesno industrijskem odseku tehniške srednje šole ali na šoli za umetno obrt, notranja oprema.

Prednost imajo prosilci z že končanimi prvimi letniki. Stipendije bodo dodeljene za čas, ki je prosilcu po predpisih določen za dokončanje študija.

Prosilci naj pošljejo pravilno opremljene prošnje na naslov: »Roleta« - Mizarstvo - Kranj.

Prošnjam morajo priložiti: življenjepis, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo mladinske organizacije ali SZDL o članstvu v organizaciji, potrdilo v višini otroškega dodatka, ter izjavo, da ne prejema stipendije druge.

Rok za vlaganje je 30. september 1957.

K 120

Mirija
LJUBLJANA

KONCERTI

KONCERTNA DIREKCIJA SLOVENIJE bo sprejemala abonente za solistične in komorne koncerte, vključene v BELI in MODRI ABONMA

V obeh abonmajih je po 8 koncertov domačih in inozemskih koncertantov. Vpisovanje bo v Koncertni direktiji (Vogal Filharmonije) med 16. in 19. uro in sicer: od 16. do 18. septembra za interese, ki se bodo abonirali na oba abonmaja, od 19. do 21. septembra pa za one, ki vzmajo en abonma. Preostali sedeži bodo od 23. septembra dalje na razpolago po znižani ceni študentom, ki se morajo izkazati z veljavno študentsko legitimacijo. Rezervacij ni. Podrobni spored in cene (iste kot lani) je brezplačno na razpolago v Koncertni direktiji in v Knjižarni muzikalij (DZS, Trg revolucije).

MARIBORSKE VESTI
Dežurna lekarna:
Četrtek, 12. sept. lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.
Petek, 13. sept. lekarna »Studenci«, Gorkega ul. 18.

Od 9. ure zvečer pa do 8. ure zjutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane istega dne ali noči.

KINO
»Union«: amer. barv. cinemascope film: »Carmen Jones«.
»Partizan«: amer. film: »Na moriščevih sledih«.
»Udarnik«: amer. barv. film: »Kvartopivec z Missisippija«.

UMRLI SO:
Marija Golob, 94 let, upokojenka, Janko Vaupotič, 36 let, poslovodja, Suhli dol; Franc Pristovnik, 4 leta, Stražgojčnica; Franciška Prevolski, 82 let, gospodinja, Orehova vas; Jakob Fradi, 60 let, posestnik, Rogoznica.

IZ MURSKÉ SOROTE
MURSKA SOBOTA »PARK«: italijanski film »Banditi Mussolino«. V gl. vlogi Amadeo Nazzari in Silvana Mangano. Predstava ob 20.

VESTI IZ KOPRA
GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA
Sedež v Kopru
Četrtek, 12. septembra ob 20. uri: Dobričin: »Skupno stanovanje«. Predstava v Kopru, red B in izven.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Petek, 13. septembra 1957 ob 20 - Preložev Voranc: Pernjakovi - Zaključena predstava za Ljudsko mladino Slovenije.

KINO
»UNION«: italijanski film »Slepa deklica iz Sorrenta«.
»METROPOL«: ameriški film »Upornik«. V glavni vlogi Gary Cooper in Patricia Neal.
»LETNI KINO«: italijanski film »Deklica iz španskega trga«.

17 DOGRAJE SIATINE
Ameriški film »Ko pride zima«. V gl. vlogi Walter Pidgeon, Deborah Kerr, Angela Lansbury in Janet Leigh.

Vesti z Jesenic in okolice
Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Višnar Mirko.

»RADIO«: japonski barvni film »Vrata pekla«. Predstava ob 16, 18 in 20.
»TRIGLAV«: ameriški film »Slavolik zmage«. V glavni vlogi Charles Boyer in Ingrid Bergman. Predstava ob 19.

2 BLEDA
Ameriški film »Abbott in Costello v tujki letijo«. V glavni vlogi Bud Abbott in Lou Costello. Predstavi ob 18 in 20.30.

»DELAJSKI DOM«: jugoslovanski film »Slab denar«.

»DOBRI OČIŠČI«
SPREJMEMO več avtomobilov in ključavnice v stalno zaposlitev. »Agroservis«, Ljubljana, Draga 41. Telefon 32-104. 2972-a

SPREJMEMO več vajencev za avtomobilni stroko in za ključavnice. Prednost imajo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za to stroko in ki stanujejo v neposredni bližini našega podjetja. »Agroservis«, Ljubljana, Draga 41. 2972-b

SPREJMEMO samostojno strojeplisko, ki bi vršila poleg strojepljske tudi druga administrativna dela. Plača od 10.000 do 14.000 din. »Agroservis«, Ljubljana, Draga 41. Telefon 32-104. 2972-d

V STALNO ZAPOSLITEV sprejemamo strojne tehnike ali strojne ključavnice z delovodsko solo po možnosti s strokovno prakso lahko tudi avtomobilnik, ki je dovršil delovodsko oziroma srednje tehniško solo. »Agroservis«, Ljubljana, Draga 41. Telefon 32-104. 2972-d

IZŠLA JE NAŠA VELIKA IZDAJA
»POLITIČNA EKONOMIJA«
Mirka Ferovića

izdaja v latinici - cena: broširano 1500 din, v trdi vezavi 1700 din.

To veliko delo obsega 494 strani velikega formata in je razdeljeno v pet delov.

PRVI DEL (35 strani) obravnava vprašanje obstoja zakonitosti v človeški družbi in njegovem razvoju ter vlogo in pomen marksistične znanosti, zlasti pa politične ekonomije, za razlaganje teh zakonitosti.

DRUGI DEL (približno 130 strani) obravnava splošne družbene kategorije in pojme, ki jih proučuje politična ekonomija, kot so proizvodnja in njeni zakoni, lastnina in njene oblike, reprodukcija in njene zakonitosti, razdelitev, potrošnja, baza in nadgradnja, višek dela in njegova zgodovinska vloga, suženjsko gospodarstvo in njegove kategorije ter zakonitosti, družbeni delitev dela vključno s svetovnim trgov in podružbljenjem proizvodnje.

TRETJI DEL (50 strani) obravnava predkapitalistične družbene formacije. Zadržuje se zlasti pri nastanku in zgodovinskem razvoju teh formacij in pri njihovih osnovnih, družbeno-ekonomskih karakteristikah.

CETRTI DEL (245 strani) obravnava kapitalistično družbeno formacijo v treh oddelkih: nastanek in zgodovinski razvoj kapitalističnega sistema, njegove osnovne družbene ekonomske karakteristike in lastnosti, ter zlasti kapitalistično obliko splošnih družbenih kategorij. Razen tega, da je pregledno in samostojno sistematizirano podana Marxova ekonomska teorija (Kapital), je podan tudi zaokrožen zgodovinski aspekt kapitalizma, vključno z njegovim imperialističnim štadijem in njegovo sodobno, državno-kapitalistično fazo.

PETI DEL (235 strani) je posvečen problemu socialistične družbe, njenemu nastajanju in izgradnji, tako da je najprej zajet prikaz teorije socializma in problematike sodobne družbene prakse graditve socializma, za tem pa so obdelane osnovne karakteristike splošnih družbenih kategorij v socialistični graditvi in v prehodnem obdobju.

Po celotnem zajemanju problematike je to prvo in doslej edinstveno delo te vrste pri nas!

Sistematika gradiva in metodologija podajanja so podane originalno, tako da bi čim lažje, jasneje in pregledneje došli obdelano snov.

Knjiga je prvenstveno namenjena pouku družbenih znanosti na sploh, predvsem pa politične ekonomije, na vseh srednjih in visokih šolah ter univerzah, za tem na raznih tečajih, seminarjih, na ljudskih in delavskih univerzah, v organizacijah ZKJ in SZDL, v šolah in tečajih JLA, za pripravo in polaganje strokovnih izpitov in podobno. Razen tega bo knjiga koristno služila tudi pri individualnem ideološko-teoretičnem, kakor tudi pri strokovnem dvigu in delu predavateljem in slušateljem ter vsem tistim, ki se zanimajo za družbene probleme in njih znanstveno-idejno obravnavanje.

Knjiga bo dober priročnik za vsako knjižnico in vsakega posameznika!

Naprodaj v vseh knjigarnah v državi.

Naše izdaje so stalno naprodaj v naših prodajalnah: v Beogradu Maršala Tita 66, Kneza Mihajlova 21 in Zeleni venac 10; v Zemunu - Maršala Tita 11; v Novem Sadu - Zmaj Jovina 22.

Vse naše izdaje na večmesečno odplačevanje prodaja »Prosveta« - prodajalna 1 - Beograd, Knez Mihajlova 12.

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«
založniško tiskarsko podjetje Beograd, poštni predal 479 - telefon: 23-508 - tekoči račun 1031-T-582

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za četrtek, dne 12. septembra 1957

Poročila ob 5.55, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22 in 22.55

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 7.30-7.40 Jutranja beseda mladim poslušalcem - 8.30 Prenos sprejema poljske partizanske in vidne delegacije v Ljubljani - 10.10 Adolphe Adam: Giselle, balet v dveh dejanjih - 11.00 Dober dan, otroci! (Manica Komanova pripoveduje) - 11.15 Pesmi za naše male - 11.30 Iz slovenske solistične glasbe - 12.00 Pod vročim soncem - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Pavel Perlic: Gnojenje na list v sadjarstvu in vinogradništvu - 12.40 Manuel de Falla: Noči v španskih vrtovih - 13.15 Harmoniko igra August Stanko - 13.30 Pester spored opernih melodij - 14.20 Sport - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Radijski roman - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti, in skladatelji - 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Zaključna poročila in vremenska napoved - 18.15 Richard Strauss: Koncert za violino in orkester - 18.45 Radijska univerza - Tasič: Kako preprečimo prezgodnje staranje - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napoved - 20.50 Tedenski notranjepolitični pregled - 21.00 Zaključna oddaja ciklusa »Z manj znane francoske klavirske literature«: Gabriel Faure (izjava in komentar prof. L. M. Škerjanc) - 21.30 Pesmi Juliana Tuwima - 22.15 Ritem današnjih dni - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba)

II. program
za četrtek, dne 12. septembra 1957
14.00 Plošča v ploščo (spored zabavne glasbe) - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 Janez Matičič: Simfonija v e-molu (orkester Slovenske filharmonije, dirigent Bogo Leskovic)

22.15-23.00 Komorni koncert

STROJNIKA
za offset stroj sprejemno takoj.

Plača po tarifnem pravilniku in dogovoru.

JUGOREKLAM - Ljubljana, Kidričeva 5.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Slovenski film

Ne čakaj na maj

Tednik »Zivljenje ni greh«. Samo pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Ob 10. uri matineja istega filma. V glavni vlogi Metka Gabrijelič in Frane Trefalt. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14. dalje. Za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »VIČA«
Ameriški barvni film
»Čaj za dva«

Tednik »F. N. št. 36«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Doris Day. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: ital. film »Skoda, da si takšna«. Tednik F. N. št. 36. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. V gl. vlogi Sofia Loren in Vittorio de Sica.

KINO »SLOGA«: ameriški film »Protivsem pričam«. Tednik. Po vsem svetu. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14. ure dalje. Za matinejo v Union pa od 9. ure dalje.

KINO »SOČA«: zaradi gradbenih del zaprto!

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: ameriški barvni cinemascope film »Med nebom in zemljo«. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja »Revijo risank«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »TRIGLAV«
Jugoslovanski film

»NE OBRAČAJ SE SINKO«

Tednik. V glavni vlogi Bert Sotlar, Zlatko Lukman in Lila Andres. Predstave ob 16, 18 in 20 uri. Prodaja vstopnic od 13. dalje.

Prodamo takoj:

poltovorni avtomobil znamke »Opel-Blitz«, nosilnosti 1,75, v dobrem stanju

osebni avtomobil znamke »Vellox«, HP 54, po ugodnih cenah

»SLOVENIJA-SADJE«, Ljubljana, Titova c. 19/VIII - Telefon št. 30-950/290. 2970

UPRAVNI ODBOR PODJETJA
»VINO-KRANJ« v Kranju, Gregorčičeva 5

razpisuje delovno mesto za:

šefa - kletarja - enologa

Pogoji: srednja kmetijska ali sorodna ustrezajoča šola, poznavanje vseh vrst kletarskih del z daljšo prakso. Ponudbe poslati na upravo podjetja do 20. septembra t. l. Nastop službe takoj.

Obvestilo

vsem potrošnikom ustrojenih koč (panoga 125)

Tovarne usnja bodo prodajale svoje proizvodnjo za leto 1958 na Zagrebškem jesenskem velesejmu.

Pogodbe bodo sklepale 16., 17. in 18. septembra 1957 v zasebnem paviljonu I. »Usnje in obutev«.

ZDRUZENJE USNJARSKÉ PREDELOVALNE INDUSTRIJE FLRJ
2856

Upravni odbor podjetja »ROLETA« - mizarstvo - Kranj sprejme v službo

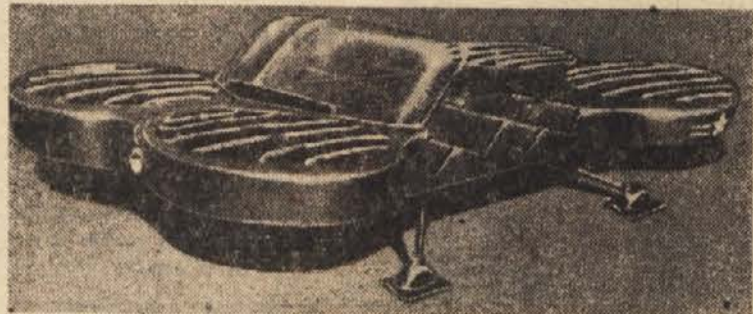
materialnega knjigovodjo steno-daktilografa mezdnege knjigovodjo

Pogoji: srednja ekonomska šola, administrativna šola ali srednja šola s prakso.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. K 131

NOVI ZRAČNI TAKSI

- Kar naprej beremo o najnovejših izpopolnitvah sodobnih sredstev za letalske polete. Letala dosegajo čedalje večjo hitrost, že pred leti so daleč prehitela hitrost zvoka, hkrati pa se izpopolnjujejo tudi helikopterji in njihove kombinacije z letali, ki bi vzletala in pristajala po helikopterskem sistemu, v višini pa bi se postavila v vodoravno lego in se spremenila v naglo letalo.

Model Hillerjevga »letečega avtomobila«, ki bi imel štiri sedeže in bi zmogel do 100 km na uro

Nič čudnega torej, če so letalski strokovnjaki, ki so pred leti označili helikopter kot zračni taksi, začeli razmišljati o avtomobilski karoseriji podobnem

V Italiji živeči bolgarski zdravnik dr. Angelov je iznašel novo sredstvo za zatiranje otroške ohromelosti. Sredstvo »Genesina M-54« je pridobil na rastlinskih organizmih, njegovih lastnosti pa doslej še niso natančneje razložili.

DRAG POSKUS

Henrik II. je rad spravljal z nerodnimi vprašanji o zadrego ne le preproste ljudi, marveč tudi učenjake. Tako je nekoč vprašal zbrane člane znanstvene akademije: »Ce je kozarec napolnjen s šampanjcem, zveni pri trčenju drugače, kot če je v njem burgundsko vino. Zakaj to?«

V imenu akademikov mu je odgovoril Sulzer: »Člani znanstvene akademije zaradi nizkih plač ne morejo delati tako dragih poskusov.«

SAMO EDEN JE

Ko se je črnogorski knez Nikola sprehajal med Cetinjem in Bajicem, je opazil ob cesti možakarja, ki se je zalagal s kruhom in sirom.

»Ali ješ?« ga je vprašal knez. »Ne jaz, gospodar,« mu je odgovoril možakar.

»Kako da ne? Saj ješ kruh in siro!«

Oni pa mu je odgovoril: »V Črni gori en sam človek je, dva ali trije se obližujejo, vsi drugi pa smo lačni.«

Čez deset let bodo serijsko izdelovali leteče avtomobile

vedati, kdaj bodo zaplaval po zraku prvi leteči avtomobili, menijo pa, da jih bodo nekatere tovarne serijsko izdelovale že čez deset let in da ne bodo nič dražji od sedanjih potniških avtomobilov.

In kako bodo delovali ti stroji? Vijaki bodo skozi rebrasto površino pritiskali zrak navzdol, pritisk nad njimi se bo zmanjševal, tako pa bo nastala sila, ki bo vozilo potiskala navzgor znatno močneje, kot je to zdaj pri helikopterju. Smer bo voznik spreminjal s tem, da bo izmenoma ustavljal enega izmed štirih vijakov, razporejenih tako, kot so zdaj avtomobilska kolesa. V to vozilo bosta vgrajeni dve plinski turbini, katerih vsaka bo dovolj močna, da bo obdržala vozilo v zraku.

Načrti so pripravljani, strokovnjaki so izračunali tudi že cene, pravijo pa, da bo ta novi leteči taksi uporaben za iste namene kot sedanji avtomobili, le s to razliko, da zanj ne bodo potrebne cestne zveze. Vzletal in pristajal bo lahko tako rekoč povsod, razen ljudi pa bo prevajal tudi najrazličnejši material.

Novi leteči stroj bo imel precej prednosti pred sedanjnimi helikopterji, in sicer tako glede varnosti kakor praktične nosilnosti, strokovnjaki pa seveda napovedujejo tudi možnosti za uporabo teh vozil pri obrambi dežele.

Skrivnost prvih faraonov

ŠELE NEDAVNO SO ZGODOVINARJI IZVEDELI NEKAJ VEČ O PRVIH EGIPTOVSKIH DINASTIJAH

Egiptologi so že davno ugotovili imena kraljev iz 27 egiptovskih dinastij, ki so vladali v deželi ob Nilu od leta 2690 do 340 pred našim štetjem, vse do nedavnega pa znanost ni vedela skoraj ničesar o faraonih iz prvih treh dinastij, ki so se zvr-

stile pred dolo graditeljev piramid. Skromni podatki, ki so jih imeli o teh dinastijah in njihovih zastopnikih, izhajajo iz kasnejših grških in rimskih zapiskov.

Šele leta 1935 je angleški arheolog Walter Emery odkril grobnico »3035« nedaleč od Sahare, kjer so pokopani kralji prvih treh dinastij. V grobnici so našli orodje, orožje in posodo, izdelano pred petimi tisočletji. Hkrati so odkrili civilizacijo prvih faraonov, ki so imeli prestolnico v Memphisu, vendar niso dobili natančnejših podatkov o njihovih imenih. Zaradi vojne so raziskave opustili, delo se je nadaljevalo šele leta 1950. Dve leti kasneje so odkrili novo grobnico faraona Uadjija, tretjega vladarja prve dinastije. L. 1953 grobnico kralja Kaa, zadnjega iz prve dinastije, predlanskim pa tretjo grobnico, ki jo še raziskujejo.

V grobnicah so našli ostanke zelo razvite civilizacije. V nekropoli okoli sarkofaga je bila kopica orožja, opreme in drugih predmetov, ki naj bi jih pokojnik uporabljal na sonem svetcu. V sedmih prostorih so izkopali glinaste vinske posode, orodje, nakit in zlatino. V bližini kraljevske grobnice so nabrali vrsto predmetov, ki pričajo o zelo razviti obrti, zraven pa makete ladij, načrte kraljevske zemlje in razno posodo.

Na cestno-železniškem križišču v Kaliforniji je napravil fotomater nenavaden posnetek. Ujel je trenutek, ko se je motorni vlak na nezavarovanem križišču zaletel v avto, ki je hotel smukniti čez železnico. Čeprav je motorni vlak rlinil avto skoraj 200 metrov daleč, je dobila voznica W. Lunneyeva le nekaj zunanjih poškodb, sicer pa je ostala živa.

Najbolj dramatične trenutke v svoji avtomobilistični karieri je doživel dirkač Dave Leyton na denverski dirkalni progi v ameriškem Coloradu. Pri hitrosti nad 200 km se je avto preuknil, kolo je odletelo, voznik pa je imel zares srečo, ker je navzile silovitemu padcu ostal živ. Celada mu je ohranila življenje.

1000 milj na uro

Na letošnji letalski razstavi Farnborough bo zbužalo zanimanje pet letal, ki doslej še niso bila javno prikazana. Dve letala imata svetovna hitrostna rekorda v drugih treh pa preizkušajo nove angleške turbinske motorje. Vsega skupaj bodo na razstavi štiri letala, ki zmorejo nad 1000 milj na uro.

Slaba vinska letina v Franciji

Francozi pravijo, da bo v njih letos najslabša vinska letina po drugi svetovni vojni. Ker s desertna vina pomembna postavka v zunanji trgovini te dežele, letošnje vino Francozom ne bo prineslo toliko deviznih sredstev kot poprej.

Najboljša pomočnika

V mnogih ameriških mestih izberejo vsako leto prve dni septembra najboljšo hišno pomočnico. Pri volitvah sodelujejo samo poročeni moški. Prva najboljša ameriška hišna pomočnica je bila leta 1934 izvoljena Virginia Donald.

Drobne ZANIMIVOSTI

ZENSKO SO DAREŽLJIVE

Združene ameriških trgovcev je ugotovilo, da kupijo in podarijo ženske moškim dvajsetkrat več različnih predmetov kot moški njim. Razen tega so statistiki dognali, da moški večinoma ne kupujejo daril za svoje žene...

TOLMACI ZA PAPIGE

Uprava nekega angleškega živalskega vrta je objavila v dnevnem tisku oglas, da išče tolmača za 12 papige, ki so jih pripeljali iz Južne Amerike in »govorijo« samo holandsko. Ker so se medsebojno »diskusije« papig zdale upravi živalskega vrta sumljive, želijo ugotoviti, ali se papige ne menijo v holandski nesposodnih reči, ob katerih bi se pohujševali obiskovalci, ki znajo ta jezik.

NIZZA V AVGUSTU

Na višku turistične sezone pa Azurni obali je prišlo avgusta v Nizzo povprečno po 22.000 avtomobilov dnevno. Rekord so postavili turisti 14. avgusta, ko je bilo kar 29.178 avtomobilov. Hkrati s turisti so postavili rekord tudi žeparji, ki so navjne ali nepazljive obiskovalce na različne načine oiajali za težke denarje.

ALI BO POMAGALO?

Mestna uprava kanadskega Montreala je sprejela sklep, da bodo po vsaki smrtni prometni nesreči na cesti razglasili javno žalovanje, ki naj bi meščane opozarjalo na usodne posledice neprevidevnih vožnje. Hkrati bodo imeli vsi mestni avtomobili in motocikli žalne zastavice, na kraju nesreče pa bodo na asfalt narisali velik bel križ, ki bo mimoidoče spodbujal k večji pazljivosti.

Z MOTORJEM JE RESIL OVCE

Po poročilih moskovskega radia je kmetijski delavec opazil krdelo volkov, ki so napadali in delno že mesarili čredo ovc. Z motornim kosom se je pognal proti volkom, motorna izpušna cev jih je preplašila, v nagli vožnji pa je motociklist do smrti zmečkal dvoje volkov.

NOVA JAPONSKA MODA

V Tokiju se je uveljavila nova moda: vse se fotografira pod vodo. Fotografirajo v katerih velikih bazenih, v katerih delajo najrazličnejše posnetke. Ljudje, ki bi se radi

slikati, morajo prebiti v vodi petnajst sekund brez sikheme potapljaške opreme, da lahko fotografirajo posebno kamero opravi svoje delo.

DOSLEJ 115 ATOMSKIH EKSPLOZIJ

Angleška strokovna revija »Peace News« je objavila, da je bilo do sredine avgusta 115 poskusnih eksplozij atomskih bomb, od tega ameriških 78, sovjetskih 25, angleških pa 12.

Dr. Stanley Raimes, 35-letni predavatelj matematike na londonski univerzi, je bil eden izmed 400 prijavitelcev, ki so preizkušali novo obutev britanskega usnjarskega inštituta. Posnetek kaže potnika, potem ko je prehodil skoraj 400 milj dolgo pot od Newcastlea do Londona in je šmel le še 12 km do glavnega mesta Velike Britanije. Posebel pripravljeno usnje je bilo odprano, seveda pa so bili podplat tudi primerno okovani.

Španska PLOŠČAD

LEONHARD GRIBBLE

Parker in Brawley sta izgubila dragocene minute, ker sta morala z aretiranim neznanecem nazaj v Yard, Brawley pa je dejal: »Mislim, da sem prav razumel tisto številko. Vsekakor lahko to na Yardu preverijo.«

»Katera številka je bila?«

Brawley je potegnil iz žepa košček papirja: »Tule je: Sudley 3410. Ali ti to kaj pove?«

Parker je priklimal, potem pa je potrpečljivo prijatelja po rami: »Vsekakor pove mnogo. To je telefonska številka garaže Elite. Če me občutek ne vara, si jo bova danes ali najkasneje jutri temeljito ogledala tudi od znotraj.«

10

Roystona sta našla na dogovorjenem mestu. Povedal je, da je bil doktor Bruce pri njem. Prvo zasiljanje ni razkrilo česa posebnega, ker je bil Collins nekam vase zaprt.

Avtomobili so se ustavili na križišču, od koder je bilo po Rovey izjavi kakih pet milj do Polbridgega po glavni cesti. Royston je pustil svoj avto za poljijskim vozilom z radijskim oddajnikom.

Kakoli so kake četrt ure, ko je eden izmed Brawleyevih ljudi zaznal brnenje motorja. Nekaj sekund zatem se je zasvetil žaromet, ki se je naglo bližal. Pripeljal se je stražnik, ki je vzdrže-

val zvezo, in povedal, da se je velik rumen avto ustavljal pred garažo na tem koncu mesta.

Parker je priklimal: »To je garaža Elite, voz pa je vsekakor last gangsterske poglavarke.«

Brawley se je naglo pogovoril s stražnikom za zvezo. Svoje ljudi je imel razpostavljene vsepovsod naokoli, ker se je hotel na vsak način izogniti neuspehu. Sel se je na motornem kolesu spet izgubil v temi. Mesec se je skrival za oblaki, bilo je tiho daleč naokoli, nekje v daljavi se je oglasilo skovikanje. Avtomobili so stali v temi, v soju rdečega signala na zadnjem delu karoserije si je eden izmed stražnikov zvil cigareto.

Potem je Gillespie vključil motor, s Parkerjem sta skočila v avto in se odpeljala za motoriziranim slom proti Polbridgeu. Brawley naj bi počakal v avtu z oddajnikom, da pripelje rumeni avto mimo, seveda če pride... Druga patrolja je bila v Sudley Abbotu, tretja pa je postavila zasedo onstran Polbridgea.

Roy in Parker sta se peljala po pusti pokrajini, Parker je na kratko povedal, kaj je bil izvedel v Yardu, seveda le toliko, kot se mu je zdelo primerno in prav. Za trenutek se mu je zazdelo, da je opazil kak kilometer zadaj bliskanje žarometov na cesti. Ko se je spet ozrl, luči ni bilo več videti.

Kmalu potem sta zavila na glavno cesto. Kakor sta se bila domenila, je prevzel krmilo Parker, ki je takoj vprašal Roystona, kako daleč je neki še do Polbridgea.

»Kake štiri kilometre,« je ta odgovoril, Parker pa je takoj zmanjšal hitrost. Če je voz za njima, ne more več biti daleč. Brawleyeva motoriziranega sla pa tudi še ni bilo videti.

Navsezadnje se je le nekdo komaj slšno oglasil iz sence pod drevjem ob cestnem jarku. Sel na motorju je dejal: »Poglejte!« Kot zelene oči roparske zveri so se jim bližali žarometi, avto

je počasi peljal proti Polbridgeu. »Dva sta notri,« je povedal izvidnik, »peljal sem se tja in spet nazaj, dvakrat sem se peljal mimo. Naši so jima tik za petami.«

V trenutku so se vsi trije obrnili v nasprotno smer, od koder se je jelo oglašati brnenje motorja. Se trenutek in že je avto šinil mimo njih, kot fantom je švignil v noč.

Prvi avto se je ustavil, trije moške v senci drevov so opazili, kako je voznik drugega zavrl v višini prvega. Nekdo je soferju nekaj zaklical, toda še preden je dobil odgovor, se je oglasil daleč zadaj besni krik in vik. Tam nekje mora biti patroljni voz, je pomislil Parker. In že je zaklical sel: »Preklete, spet enkrat se jim je posrečilo, bila je le prevara, nam je počila zračnica in...«

»Obrčajoj!« je ves iz sebe zakričal Gillespie. Res, avto z zelenimi žarometi se je obrnil, potem pa sta se oba izgubila navzdol po cesti.

Parker je zaklical slu na motorju: »Takoju morajo dobiti sporočilo. Tam je drugi avto z oddajnikom. Pripeljite na motorju Brawleya, tu pa ga bo čakal Roystonov avto.«

Ze se je hotel sel pognati na motorno kolo, pa mu je Parker preprečil namero: »Ne, ne, peš jo boste ucvrli, vaš motor bom potreboval jaz! Royston bo tu počakal s svojim vozilom. — Prosim, ali bi spravili svoj avto na cesto?«

»Seveda,« je odgovoril Royston in se brž spravil na delo, Parker pa je še enkrat vprašal sla: »Ali ste prepričani, da je tam patroljni voz?«

Se preden je ta utegnil odgovoriti, je odjeknil spodaj na cesti nekaj strelav in sicer tiho noč. »Prav, eden jih je že dobil,« je zamrmral Parker predse in potisnil na cesto z blatom poškrbljeno kolo. Nekaj trenutkov kasneje se je izgubil v temi, sel je še nekaj zaklical za njim, vendar ga inšpektor že davno ni več slišal. Pognal